

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΜΒ'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΜΑΪΟΥ 1993

ΑΡΙΘ. 7

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εύαγ. Δ. Θεοδώρου, 'Ο άγιος 'Επιφάνιος Κωνσταντίας (άρχαίος Σαλαμίνας) Κύπρου. - 'Ιωάννου Φουντούλη, 'Απαντήσεις σέ λειτουργικές, κανονικές και άλλες άπορίες. - 'Επισκ. 'Αχελώου Εύθυμίου, Προλήψεις και δεισιδαιμονίες. - 'Αρχιμ. Δωρ. Πολυκανδριώτη, Μνήμη άρχιεπισκόπου Σύρου Μεθοδίου Παπαναστασοπούλου. - π. 'Αντ. 'Αλεβιζόπουλου, Οί κυβερνήσεις τής Εύρωπαϊκής Κοινότητας μπροστά στό πρόβλημα τών αίρέσεων και τής παραθρησκείας. - 'Αντ. Ν. Χαροκόπου, 'Ο άγιος 'Ανθιμος ό έν Χίφ, πάμφωτη όσιακή μορφή τού αιώνας μας. - 'Ιω. Περγάκη - 'Ελένης Κωνσταντέλου, 'Η θρησκευτικότητα τού έφήβου (έρευνα). - Κων. Μ. Κονταξόπουλου, 'Η ύπερεκατονταμελής χορεία τών 'Αγίων πού φέρουν τό όνομα 'Ιωάννης. - Νικ. Κ. Δρατσέλλα, 'Η ΙΑ' Κατήχησις πρός Φωτιζομένους. - 'Επίκαιρα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

115 21 'Αθήναι, 'Ιασιού 1 - Τηλέφωνο 72.10.734 • Προϊστάμενος
Τυπογραφείου: Σωκράτης Μανρογόνατος, 'Ηπείρου 132 -
Πέραμα.

'Ο άγιος 'Επιφάνιος Κωνσταντίας (άρχαίος Σαλαμίνας) Κύπρου

Τήν 12η Μαΐου εορτάζουμε τή μνήμη τού άγίου 'Επιφανίου Μητροπολίτου Κωνσταντίας (άρχαίος Σαλαμίνας) Κύπρου, ό όποιός παρουσίασε μεγάλη δραστηριότητα κατά τόν δ', δηλαδή τόν «χρυσούν αιώνα» τών μεγάλων Πατέρων τής 'Εκκλησίας, και κατά τά τρία πρώτα έτη τού ε' αιώνας. 'Η πολυδιάστατη αυτή προσωπικότης διακριθήκε για τόν συντηρητικό ζήλο, για τίσ προσπάθειες πρός ανάπτυξη τού μοναχισμού, για τήν προβολή τού έργου τού Μ. 'Αθανασίου, για τήν πολυμάθεια και γλωσσομάθεια, για ένδιαφέρουσες διατυπώσεις τής διδασκαλίας περι 'Αγίου Πνεύματος και περι τής άειπαρθενίας τής Θεοτόκου, για τήν όξεία καταπολέμησι τών κακοδοξιών τού 'Ωριγένους, για τόν αυστηρό κριτικό έλεγχο τής άρχαίας ειδωλολατρικής έλληνικής παιδείας, για τίσ επιφυλάξεις στόν τρόπο χρήσεως (και όχι για ύσιαστική καταδίκη) τών ιερών εικόνων, για τήν έν κακής πληροφορήσεως αντίθεσι πρός μερικές άπόψεις 'Ιωάννου τού Χρυσοστόμου και για τήν διονυχιστική αντίκρουσι τού 'Αρειανισμού και τού πλήθους τών αίρέσεων, πού είχαν παρουσιασθή έως τότε.

'Η άντιαιρετική δραστηριότης του, ένεκα τής όποιας ή 'Εκκλησία τού συγχώρησε μερικά λάθη, πού όφείλονταν σέ καλοπροαίρετον υπερέβαλλοντα ζήλο, γίνεται κατ' έξοχήν αισθητή στα διάφορα συγγράμματά του και ιδίως στα έργα του «'Αγκυρωτός» (Migne 'Ε. Π. 43,11-236) και «Πανάριον» (Migne 'Ε. Π. 41,173-42,832).

Μία πτυχή τής διδασκαλίας του, ή όποία έχει σήμερα μεγάλην έπικαιρότητα, είναι ή πολεμική του έναντίον τής ιερωργικής ιερωσύνης και τής χειροτονίας τών γυναικών, ή όποία όμως πολεμική κατ' ούδένα τρόπον θίγει τόν θεσμό τών διακονιστών, ό όποιός αναγνωρίζεται ρητώς και περιγράφεται από τόν άγιο 'Επιφάνιο. 'Ο θεσμός αυτός ύφίστατο στην 'Εκκλησία από τούς άποστολικούς χρόνους και εξακολουθεί νά ύφίσταται στην 'Ορθόδοξη 'Ανατολή είτε «δυνάμει», είτε σέ περιορισμένη έκτασι «έν ενεργεία», αναμένοντας τήν αναζωπύρησί του, τήν όποία συνέστησε τό 1988 είδικό Πανορθόδοξο Θεολογικό Συμπόσιο, πού έγινε στη Ρόδο με πρωτοβουλία και υπό τήν αίγίδα τού Σελπού Οίκουμηνικού Πατριαρχείου.

Τό τί διδάσκει άκριβώς ό άγ. 'Επιφάνιος τόσον περι τού ζητήματος τής χειροτονίας τών γυναικών, όσον και περι τού θεσμού τών διακονιστών, έκθέτει ό γράφων σέ είδική μελέτη, πού θα δημοσιευθή στόν Τιμητικό Τόμο, πού έτοιμάζεται πρός τιμήν τού διακεκριμένου Μακ. 'Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσοστόμου.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Του κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, Καθηγητού Παν/μίου Θεσσαλονίκης

502. Γιατί τὸ «Κύριε, ἐλέησον» λέγεται στίς διάφορες ἀκολουθίες ἄλλοτε μία φορά, ἄλλοτε τρεῖς, δώδεκα, σαράντα ἢ καὶ ἑκατὸ στίς ὑψώσεις τοῦ τιμίου Σταυροῦ; (Ἐρώτησις π. Φ. Ε.)

Μερικὰ πράγματα στὴ θεία λατρεία δὲν εἶναι καταννητὰ παρὰ μόνο ἂν γνωρίζουμε τὸν τρόπο καὶ τὴς προϋποθέσεις τοῦ σκέπτεσθαι τῶν ἀνθρώπων τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς. Σήμερα οἱ ἀριθμοί, ἐκτὸς ἐξαιρέσεων, δὲν ἔχουν τὴ σημασία ποὺ εἶχαν τὸν καιρὸ ἐκεῖνο. Δὲν ρυθμίζουν τὴς ἐνέργειές μας καὶ τὴν εὐσέβειά μας, στὸ βαθμὸ τουλάχιστον καὶ στὴν ἔκταση ποὺ τὴν ἐπηρέαζαν πρὶν ἀπὸ δύο χιλιάδες σχεδὸν χρόνια, τότε ποὺ μπῆκαν τὰ θεμέλια τῆς λειτουργικῆς μας πράξεως. Οἱ Πυθαγόρειοι εἶχαν ἀναπτύξει ὀλόκληρη θεολογία περὶ ἀριθμῶν, τῆς ὁποίας ἀπόηχο βρισκόμε καὶ στὴ χριστιανικὴ παράδοση. Καὶ στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ὅμως καὶ στὴν Καινὴ, ἰδίως στὴν Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννου, καὶ στὴ χριστιανικὴ θεολογία καὶ στὴ λαϊκὴ εὐσέβεια ὀρισμένοι ἀριθμοὶ εἶναι φορτισμένοι μὲ ἰδιαίτερα ἱερὸ περιεχόμενο καὶ συμβολισμούς, ὅπως τὸ ἕνα, τὸ τρία, τὸ τέσσαρα, τὸ ἐπτὰ, τὸ ὀκτώ, τὸ δώδεκα καὶ τὸ σαράντα. Καὶ σήμερα ἀκόμη, παρὰ τὴν κατ' ἐπίδραση τῶν ἐπιστημῶν ἀλλαγὴ νοοτροπίας, ἐξακολουθεῖ τὸ τρία νὰ διατηρεῖ τὴν ἱερότητά του ὡς σύμβολο τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ τὸ δεκατρία νὰ θεωρεῖται ἀπὸ πολλοὺς μαγικὸς δυσοίονος ἀριθμὸς. Ἐς θυμηθοῦμε καὶ τὸ θόρυβο ποὺ δημιουργήθηκε πρόσφατα γύρω ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ 666.

Εἰδικὰ γιὰ τὰ τρία, δώδεκα ἢ σαράντα «Κύριε, ἐλέησον» στίς ἀκολουθίες μας, ἀριθμοὶ ποὺ ἀσφαλῶς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι τυχαῖοι, θὰ ἀναφέρουμε μόνο τὴς ἐρμηνείας ποὺ δίνουν ὁ ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός καὶ ὁ ἅγιος Συμεὼν Θεσσαλονίκης. Αὐτοὶ ὄχι μόνο μᾶς ἀποκαλύπτουν τὸ νόημα ποὺ ἐκ τῶν ὑστέρων δόθηκε γιὰ τὴν αἰτιολόγησι τῆς προτιμήσεως τῶν ἀριθμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ ἀσφαλῶς καὶ ποὺ γενετικὰ ἐπηρέασε τὴν ἐπιλογή τους. Ἐτσι ὁ ἅγιος Μάρκος αἰτιολογεῖ τὸ «δωδεκάκις» «Κύριε, ἐλέησον», ποὺ λέγεται μετὰ τὴν Κυριακὴ προσευχῆ, ὅτι γίνεται «εἰς τύπον... τῶν ἀποστόλων, οἷς ἡ θεία αὕτη προσευχὴ παραδίδεται πρώτοις» καὶ τὸ «τεσσαρακοντάκις», γιὰτὶ εἶναι «τίμιος... ὁ ἀριθμὸς, ἐπεὶ καὶ τοσοῦτων ἡμερῶν νηστεία Θεὸς ἐξιλάσκειται» (Ἐξήγησις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας, περὶ τοῦ μεσονυκτικοῦ). Κατὰ τὸν ἅγιον Συμεὼν «τὸ 'Κύριε, ἐλέησον' δωδεκάκις λέγεται διὰ τὸ δωδεκάωρον τῆς ἡμέρας καὶ τὸ δωδεκάωρον τῆς νυκτός, εἰς ἁγιασμόν ἡμῶν καὶ κάθαρσιν ἀπὸ τῶν ἐν ταῦταις πταισμάτων» (Διάλογος, κεφ. 326 καὶ 305) «καὶ ... τεσσαράκοντα εἰς ἁγιασμόν τοῦ καιροῦ παντός τῆς ζωῆς ἡμῶν' τῶν γὰρ τριακοσίων ἐξήκοντα πέντε ἡμερῶν ἀποδεκάτωσις, ὡς φασὶ τινες, αἱ τεσσαράκοντα, ἐν αἷς ἡ μεγάλη νηστεία' καὶ ἐν ἐκάστῳ καιρῷ προσευχῆς τὸ 'Κύριε, ἐλέησον' τεσσαράκοντα εἰς ἐξάλειψιν τῶν ἐν πάσῃ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ ἀμυθήτων

ἡμῶν ἀμαρτιῶν» (Διάλογος, κεφ. 325) ἢ «ὡς θυσίαν ἀποδεκατώσεως τῶν ἡμερῶν ἡμῶν καὶ ὥρῶν τῷ Θεῷ προσκοιμίζομεν» (Διάλογος κεφ. 308). Ἡ τρεῖς φορὲς ἐπανάληψή του εἶναι κοινὸς τόπος ὅτι γίνεται πρὸς τιμὴν τῶν τριῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Ἐκατὸ δὲ φορὲς λέγεται τὸ «Κύριε, ἐλέησον» σὲ κάθε μία ἀπὸ τὴς πέντε ὑψώσεις τοῦ τιμίου Σταυροῦ, ὅπως καὶ στίς δεήσεις τῆς λιτῆς τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς λαμβάνεται ἢ πρὸς δήλωσι τοῦ ἀπείρου, ὅπως καὶ στὴ σημερινὴ λαϊκὴ ἔκφραση «τὸ εἶπα» ἢ «τὸ ἔκαμα ἑκατὸ φορὲς», ἢ ἔχει προχριστιανικὴ προέλευσι. Οἱ λέξεις «ἐπ' ἀγαθὰ» ἢ «βοήθ(ε)ια» ψηφίζόμενες μᾶς' δίνουν τὸ ἑκατό: $(ε' =)5 + (π' =)80 + (α' =)1 + (γ' =)3 + (α' =)1 + (θ' =)9 + (α' =)1 = 100$ καὶ $(β' =)2 + (ο' =)70 + (η' =)8 + (θ' =)9 + (ι' =)10 + (α' =)1 = 100$. Ἐτσι ὁ συνδυασμὸς σταυροῦ καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀριθμοῦ ρ' (=100) στὸ μονόγραμμα τοῦ Χριστοῦ ἐρμηνευόταν ὅτι σημαίνει «ὁ σταυρὸς (ἢ ὁ Χριστὸς) εἶναι ἢ βοήθειά μας».

Στίς ἀκολουθίες, τώρα, τῆς ἡμερονυκτίου ἀκολουθίας, ὅπου ἀπαντοῦν δώδεκα ἢ σαράντα «Κύριε, ἐλέησον», δὲν ἔχουμε ἀπλῶς μιὰ τυχαία χρῆσι τῶν ἱερῶν ἀριθμῶν, μόνο γιὰ τὴν ἱερότητα τοῦ ἀριθμοῦ. Ὑπηρετοῦν κάποιον ἀφανῆ ἐκ πρώτης ὄψεως λειτουργικὸ σκοπὸ. Οἱ ἀκολουθίες αὐτὲς (μεσονυκτικὸ, ὄρες, μεσῶρια, τυπικὰ καὶ ἀπόδειπνο) εἶναι καθαρὰ μοναχικῆς προελεύσεως καὶ ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ τελοῦνται ἀπὸ κοινῶ στίς μοναχικὲς ἀδελφότητες, ἀλλὰ καὶ κελλιωτικῶς, ἀπὸ πολλοὺς ἢ ἀπὸ ἕνα, μὲ τὴ συμμετοχὴ ἢ χωρὶς τὴ συμμετοχὴ ἱερέως. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ρόλος τοῦ ἱερέως, ἔστω καὶ ἂν παρίσταται, εἶναι σημαντικὰ συνεσταλμένος. Τὸ πῶς χαρακτηριστικὸ παράδειγμα εἶναι ἡ ἀκολουθία τῶν τυπικῶν (κατὰ τὸν τύπο δηλαδὴ τῆς λειτουργίας), ποὺ περιλαμβάνει ὅ,τι ἔλεγε ὁ λαὸς κατὰ τὴ λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, κατὰ τὴν τάξι δηλαδὴ τῆς Ἱεροσολυμιτικῆς λειτουργικῆς παραδόσεως, ἀπὸ τὴν ὁποία προέρχονται οἱ ἀκολουθίες τοῦ νυχθημέρου. Οἱ ἀκολουθίες ποὺ μνημονεύσαμε πῶς ἐπάνω δὲν ἔχουν εἰρηνικὰ καὶ ἐκτενὴ γιὰ τὸ λόγο ποὺ ἤδη εἶπαμε. Εἶναι, νομίζω, ἐκτὸς ἀμφιβολίας ὅτι τὰ μὲν εἰρηνικὰ ἀναπληρώνονται μὲ τὰ δώδεκα «Κύριε, ἐλέησον», τὸ «μέγα Κύριε, ἐλέησον» δηλαδὴ ἡ ἐκτενὴς μὲ τὰ σαράντα, πιθανῶς δὲ καὶ ἡ μικρὴ συναπτὴ μὲ τὰ τρία, «Κύριε, ἐλέησον». Τόσες περίπου εἶναι οἱ ἐπαναλήψεις τοῦ «Κύριε, ἐλέησον» στίς ἀντίστοιχες περιπτώσεις, μὲ τάσι προσηλυτεύσεως ἢ προσεγγίσεως στὸν πλησιέστερο ἱερὸ ἀριθμὸ. Διατηρεῖται μὲ ἄλλους λόγους καὶ ἐδῶ, ὅπως καὶ στὴν ἀκολουθία τῶν τυπικῶν, ἡ ἀπάντησι τοῦ λαοῦ καὶ παραλείπεται ἡ ἱερατικὴ ἢ διακονικὴ παρακάλυψι, ἢ ἐπειδὴ δὲν συμμετεῖχε πάντοτε ἱερεὺς ἢ γιὰ νὰ δίδεται ἡ δυνατότητα κατ' ἰδίαν χρῆσεως τῆς ἀκολουθίας.

7. ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΕΣ

Τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀχελώου κ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Ὁ πρωτόγονος ἄνθρωπος ἦταν κατεξοχὴν προληπτικός. Πηγὴ τῶν **προλήψεων**¹ ἦταν ὁ Φόβος, ποὺ ἐνίωθε ὁ πρωτόγονος ἄνθρωπος μπροστὰ στὶς ἀγνωστες καὶ ἰσχυρότερες ἀπ' αὐτὸν δυνάμεις τῆς φύσεως, τὶς ὁποῖες γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ εἶχε θεοποιήσει ὅπως σημειώσαμε σὲ προηγούμενο ἄρθρο τῆς σειρᾶς αὐτῆς². Ἐπειδὴ δὲ εἶχε σχηματίσει τὴν ἐντύπωση, ὅτι οἱ δυνάμεις αὐτὲς ἦταν ἐχθρικές γιὰ τὴ ζωὴ του, ἄρχισε νὰ λαμβάνει ἐπιδημιολογικὰ μέτρα, γιὰ νὰ ἀποφεύγει τὶς βλαπτικὰς ἐνέργειάς τους, ποὺ αὐτὲς ἐμελλε νὰ τοῦ προξενήσουν...

Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸ, ὅλες οἱ ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς τοῦ πρωτογόνου ἀνθρώπου συνδυάσθηκαν μὲ ἀναρίθμητα εἶδη προλήψεων: πρόσωπα καὶ πράγματα, φυσικὰ φαινόμενα καὶ γεγονότα τῆς ζωῆς καὶ πουλιά³, ζωὴ καὶ θάνατος, χώρος καὶ χρόνος, στὰ πάντα οἱ ἀρχαῖοι ἄνθρωποι ἐβλεπαν τὸ κακό, τὴν καταστροφή, τὴ «θεομηνία».

Χαρακτηριστικὸ στοιχεῖο τῶν προλήψεων εἶναι ἡ μαγικὴ (αὐτόματη) σύνδεση αἰτίου καὶ ἀποτελέσματος. Ἔτσι γεγονότα ποὺ ἀπλῶς συμβαίνουν στὴ ζωὴ καὶ δὲν ἔχουν καμιά σχέση μεταξύ τους, τυχαῖες συμπτώσεις (αἴτια), θεωροῦνται πὺς ἔχουν ἄμεσα (μαγικὰ) ἀποτελέσματα στὴ ζωὴ, συνήθως δυσάρεστα. Ἔτσι π.χ. τὸ λάλημα τῆς κουκουβάγιας, ὁ ἀριθμὸς 13, ἡ ἡμέρα Τρίτη κτλ. θεωροῦνται «κακὰ σημάδια», ὅτι δηλαδὴ θὰ συμβεῖ κάτι κακό...

Μιὰ ἄλλη ἔκφραση τῶν προλήψεων τῶν πρωτογόνων ἦταν καὶ τὰ **Τοτέμ**, διάφορα δηλαδὴ ἀντικείμενα ποὺ τοποθετοῦσαν στοὺς οἰκισμοὺς τους, γιὰ προστασία ἀπὸ τὶς βλαπτικὰς ἐπιδράσεις τῶν «πνευμάτων». Τὰ τοτέμ εἶχαν συνήθως τὶς μορφὲς ἀγρίων ζώων, ἀρχικὰ μάλιστα ἦταν πραγματικὰ θηρία, ποὺ εἶχαν θεοποιηθεῖ, ὅπως ἦδη εἶπαμε. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ μορφὲς τῶν τοτέμ ἦταν ἄγριες καὶ προκαλοῦσαν τὸν τρόμο.

Ἡ βιβλικὴ ἀποκάλυψη, τόσο ἡ Π. ὅσο καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη, ἀπαγορεύει τὴν οἰωνοσκοπία (Δευτ. ιη' 10-11. Ἦσ. η' 19. Ἐρ. λδ' 9. Πράξ. ιγ' 8-11, ιστ' 16. Γαλ. β' 16. Κολ. β' 16).

Πολλὲς ὅμως προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίες τῶν πρωτογόνων ἐπιβιώνουν στὰ ἡθῆ καὶ ἔθιμα καὶ τῶν χριστιανικῶν λαῶν. Στὸν Ὁρθόδοξο λαὸ μας, προλήψεις ποὺ ἀναφέρονται σὲ θέματα τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ζωῆς εἶναι οἱ ἐξῆς:

α) Ἡ παρουσία τοῦ ὀρθοδόξου Κληρικοῦ.

Μεταξὺ πολλῶν χριστιανῶν, ἐπικρατεῖ, δυστυχῶς, ἡ πρόληψη, ὅτι ἡ συνάντηση, ἰδίως τὶς πρωινὲς ὥρες, μὲ ἱερωμένο εἶναι «κακὸς οἰωνός», μὲ τὴν ἔννοια ὅτι θὰ τοὺς συμβεῖ κάτι κακό τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη. Γι' αὐτὸ

καὶ ὅταν συναντοῦν ἓνα Κληρικὸ στὸ δρόμο, στὸ σπίτι, στὸ νοσοκομεῖο κλπ. πανικοβάλλονται καὶ ἀντιδρῶν μὲ ἀπρεπεῖς χειρονομίες καὶ ἀσεβεῖς φράσεις. Εἶναι, ἐξάλλου, πολὺ χαρακτηριστικὸ, ὅτι ἀπαγορεύουν συνήθως στὸν ἱερέα νὰ ἐπισκεφθεῖ ἓναν ἀσθενῆ στὸ σπίτι ἢ τὸ νοσοκομεῖο, λόγω τῆς πρόληψης ποὺ ἐπικρατεῖ, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κληρικοῦ θὰ προκαλέσει τὸ θάνατό του! Μὲ ἄλλα λόγια, ἡ παρουσία τοῦ κληρικοῦ στὴ ζωὴ θεωρεῖται ὡς σημεῖο ἀποτυχίας, καταστροφῆς καὶ θανάτου.

β) Τὰ μαγικὰ φυλακτά.

Πολλοὶ ἐπίσης χριστιανοί, γιὰ τὴν προφύλαξή τους ἀπὸ κάθε κακό, χρησιμοποιοῦν διάφορα «φυλακτά». Ἔτσι, στὰ σπίτια, τὰ αὐτοκίνητα, τὰ καταστήματα τοποθετοῦν διάφορα μαγικὰ φυλακτά (Τοτέμ), ὅπως εἶναι τὸ κρεμμύδι, τὸ πέταλο τοῦ ἀλόγου, οἱ χάνδρες καὶ πολλὰ ἄλλα⁴.

Οἱ λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ εἶναι καὶ... ἀκούσια θύματα τῶν προλήψεων αὐτῶν, πρέπει νὰ καταβάλλουν κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ ξεροξυθῶν τὰ ἀπομεινάρια αὐτὰ τῆς πρωτόγονης νοοτροπίας.

Ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν ἐξάλειψη τῶν προλήψεων θὰ μπορούσε νὰ γίνεῖ μὲ τοὺς ἐξῆς τρόπους:

α) **Θεωρητικὴ ἀντιμετώπιση:** Οἱ λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ ἐνημερώνουν τοὺς χριστιανούς γιὰ τὴ φύση καὶ τὴν προέλευση τῶν προλήψεων. Στοιχεῖα ἀπὸ τὴν ἱστορία τῶν πρωτογόνων λαῶν, μερικὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα σημειώθηκαν πρὸ πάντων, εἶναι ὄντως ἀποκαλυπτικὰ καί, ὅταν παρουσιάζονται καταλλήλως, κάνουν ἰδιαίτερη ἐντύπωση καὶ ὠφελοῦν τοὺς ἀκροατές. Ἄς μὴ λησμονοῦμε, ὅτι πολλοὶ χριστιανοὶ ἔχουν βαθιὰ ἄγνοια γιὰ τὰ θέματα αὐτά.

β) **Χριστιανικὴ ἀντιμετώπιση.** Οἱ λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας πρέπει ἐπίσης νὰ τονίζουν στοὺς χριστιανούς, ὅτι ἡ πίστη στὶς προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίες ἀφενὸς εἶναι ἀντίθετη πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἀφετέρου προσβάλλει τὴν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου. Ὅποιος πιστεύει στὶς προλήψεις δὲ μπορεῖ νὰ πάρει ὑπεύθυνες καὶ σωστὲς ἀποφάσεις γιὰ τὴ ζωὴ του καὶ τὸ μέλλον του. Ἀντίθετα, ἡ πίστη στὸν Θεὸ ἐλευθερώνει τὸν ἄνθρωπο καὶ τοῦ δίνει τὴ δυνατότητα γιὰ μιὰ ὑπεύθυνη καὶ δημιουργικὴ ζωὴ.

γ) **Πρακτικὴ ἀντιμετώπιση:** Πρόκειται γιὰ μιὰ ἐπιτόπια συζήτηση μὲ τοὺς ἀτακτοῦντες λαϊκοὺς. Π.χ., μιὰ συντροφιά νέων, μαθητῶν, φοιτητῶν, ἐργατῶν κλπ. βλέποντας τὸν ἱερέα στὸ δρόμο, χτυπιῶνται μεταξὺ τους καὶ λένε τὴ γνωστὴ φράση: «Πάρε τὸν παπά!»! Στὴν περίπτωση αὐτὴ ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ πλη-

ΜΝΗΜΗ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΥΡΟΥ
ΜΕΘΟΔΙΟΥ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ (1833–1903)
ΕΠΙ ΤΗ ΕΝΝΕΝΗΚΟΣΤΗ ΑΜΦΙΕΤΗΡΙΔΙ
ΑΠΟ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΑΥΤΟΥ (1903–1993)

Ὁ τέταρτος κατὰ σειράν ποιμενάρχης τῆς Σύρου ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Γένους Μεθόδιος, κατὰ κόσμον Μιχαὴλ Παπαναστασόπουλος, ἐγεννήθη τῷ 1833 εἰς τὸ χωρίον Μαυρίκιον τῆς ἠρωϊκῆς γῆς τῆς Αἰγιαλείας, ἐξ εὐσεβῶν γονέων, ἐκ πατρὸς ἱερέως καὶ μάλιστα λογίου.

Παιδίῳθεν κεκλημένος εἰς τὴν διακονίαν τοῦ μυστηρίου τοῦ μεγάλου τῆς ἱερωσύνης, ἐντάσσεται εἰς τὴν μοναστικὴν ἀδελφότητα τῆς πλησίον τῆς γενετικῆς του εὐρισκομένης ἱερᾶς Μονῆς τῶν Ταξιαρχῶν

Τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. **ΔΩΡ. ΠΟΛΥΚΑΝΔΡΙΩΤΗ**
Ἱεροκήρυκος Ἰ. Μητρο. Σύρου

κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1846, εἰς ἡλικίαν μόλις δεκατριῶν ἐτῶν, ὡς δόκιμος, 28 Σεπτεμβρίου 1857, κείρεται Μοναχός¹, λαβὼν τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Μεθοδίου καὶ τῷ 1864 χειροτονεῖται Ἱεροδιάκονος.

Ἐκεῖθεν ὁρμώμενος, ἐγγράφεται εἰς τὴν Ριζάρειον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν καὶ μετὰ τὴν ἀποφοίτησίν του ἐξ αὐτῆς εἰς τὴν Θεολογικὴν καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, φοιτήσας εἰς ἀμφοτέρας μετ' ἰδιαζούσης φι-

λοτιμίας καὶ φιλοπονίας, λαβὼν κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον καὶ τὸν δεῦτερον βαθμὸν τῆς ἱερωσύνης.

Τῷ 1873, ἔχων τὴν ἀμέριστον ἐκτίμησιν τῆς ἐν Ἀθῆναις πεπαιδευμένης τάξεως, ὡς καὶ τῆς Κυβερνήσεως, διορίζεται διευθυντῆς τῆς ἐν Ἐρμουπόλει Ἱερατικῆς Σχολῆς, θέσιν τὴν ὁποίαν διετήρησεν ἕως καὶ τῆς ἐκλογῆς του εἰς τὸν Ἐπισκοπικὸν Θρόνον τῆς Σύρου. Ἡ ἐν λόγῳ Σχολῇ ἦτο ἐκεῖ ὅπου σήμερον τὸ ὀστεοφυλάκειον τῆς Ἐρμουπόλεως, ὄπισθεν τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, δαπάναις τοῦ ὁποίου καὶ ἀνηγέρθη τῷ 1839. Ἐν ταύτῳ τοποθετεῖται καὶ ὡς ἱεροκήρυξ Κυκλάδων, ὑπηρετῶν πλησίον τοῦ σοφωτάτου ἐκκλησιαστικοῦ ἀνδρός, Ἀρχιεπισκόπου Σύρου Ἀλεξάνδρου Λυκούργου.

Ἡ ἀγάπη του διὰ τὸν ἱερόν κληρον καὶ τὴν θεολογικὴν καὶ κοινωνικὴν του μόρφωσιν, τὴν ὁποίαν διὰ παντὸς τρόπου ἐπεδίωκε, ἔλαβεν κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον τῆς εἰς τὸ ἱερατικὸν τοῦτο φυτώριον παραμονῆς του ὡς Διευθυντοῦ, τὴν ὠραιότεραν τῆς ἔκφρασιν, καθότι κατέστησε τὴν Ἱερατικὴν ἐκείνην Σχολὴν ὑποδειγματικὸν παράγοντα διὰ τὴν καθόλου θρησκευτικὴν ἀνάπτυξιν, ἀλλὰ καὶ πολύτιμον κόσμημα τῆς ἀνθούσης τότε πνευματικῆς Ἐρμουπόλεως.

Οἱ ἐκφωνούμενοι κατ' ἔτος λόγοι του, κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐξετάσεων τοῦ ἱεροῦ τούτου παιδευτη-

οῦ αἰσῆσι τὰ παιδιὰ αὐτὰ καὶ μὲ καλωσύνη νὰ τοὺς ἐξηγήσει τις ρίζες τῆς κακῆς αὐτῆς συνήθειας, ὑπογραμμίζοντας πὼς δὲν ταιριάζει σὲ πολιτισμένους ἀνθρώπους νὰ διατηροῦν μιὰ τόσο χονδροειδῆ καὶ πρωτόγονη πρόληψη. Τὰ ἀποτελέσματα μιᾶς τέτοιας τακτικῆς εἶναι θεαματικά.

Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὰ μαγικά φυλακτά. Οἱ κληρικοὶ καὶ ἰδίως οἱ Ἐφημέριοι ποὺ βρίσκονται σὲ ἄμεση ἐπαφὴ μὲ τοὺς ἀπλοὺς χριστιανοὺς κάθε γειτονιάς καὶ συνοικίας, ὀφείλουν νὰ τοὺς διαφωτίζουν συνεχῶς γιὰ τὰ θέματα αὐτά, ποὺ ἀπασχολοῦν καὶ βασανίζουν παρὰ πολλοὺς. Μὲ τὸν τρόπο αὐτό, ἡ ἀποστολὴ τῶν Κληρικῶν ἀποκτᾶ μιὰ ἀπελευθερωτικὴ διάσταση. Μιὰ ἀποστολὴ ποὺ στηρίζεται στὴν προτροπὴ τοῦ Κυρίου: *«Γνώσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς»* (Ἰωάν. η' 32).

1. **Πρόληψη** ὀνομάζεται μιὰ «ἐνέργεια» ποὺ γίνεται πρὶν ἀπὸ μιὰ ἄλλη, προκειμένου νὰ ἐμποδίσῃ τις συνέπειες τῆς ἐπόμενης. Ἐτσι, π.χ. **προληπτικὴ ἱατρικὴ** λέγεται ἡ ἱατρικὴ φροντίδα (πρῶτῃ ἐνέργεια) ποὺ παρέχεται πρὶν ἐκδηλωθεῖ μιὰ συγκεκριμένη ἀσθένεια (δεύτερη ἐνέργεια). Πρόληψη ἐπίσης λέγεται μιὰ «γνώμη» ποὺ δὲ στηρίζεται στὴ λογικὴ,

ἀλλὰ σχηματίζεται αὐθαίρετα, ἀπὸ συμπτώσεις ἢ ἀπὸ ἀντιλήψεις τῆς μαγείας, τῆς ἀστρολογίας καὶ τις πανάρχαιες παραδόσεις τῶν λαῶν.

2. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, τοὺς πρώτους θεοὺς καὶ τις θεοποιημένους δυνάμεις τῆς φύσεως, ὀνόμαζαν «δαίμονες» καὶ τὴ θεοσέβεια «Δεισιδαιμονία» (ἀπὸ τὸ δαίμων καὶ δεῖδω=φοβοῦμαι), λόγῳ τοῦ φόβου ποὺ προκαλοῦσαν οἱ θεότητες αὐτές. Ἡ λέξη λοιπὸν «δεισιδαιμονία» ἀρχικὰ εἶχε θετικὴ ἔννοια καὶ μὲ αὐτὴ τὴν ἔννοια τὴν χρησιμοποίησε καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος στὴν ὁμιλία του πρὸς τοὺς Ἀθηναίους: «ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ» (Πράξ. ιζ' 22). Σταδιακὰ ὅμως ἡ λέξη αὐτὴ ἀπέκτησε ἀρνητικὴ ἔννοια. Ἐτσι σήμερα ἡ λέξη «δεισιδαιμονία» ἔχει τὴν ἴδια ἔννοια μὲ τὴν «πρόληψη».

3. Ὅπως ἦταν τὸ σαρκοφάγο πτηνὸ **οἰωνός**, ἀπὸ τὸ πέταγμα ἢ τὸ κράξιμο τοῦ ὁποίου οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες προσπαθοῦσαν νὰ μαντέψουν τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν. Στὶς περιπτώσεις ποὺ οἱ προβλέψεις ἦταν θετικῆς, οἱ οἰωνοὶ χαρακτηρίζονταν ὡς «ἀγαθοὶ» ἢ «αἰσιοὶ» (πρβλ. εὐοίωνα σημεῖα). Στὶς ἀρνητικῆς προβλέψεις οἱ οἰωνοὶ ὀνομάζονταν «κακοὶ» (δυσοίωνα σημεῖα). Τὶς προβλέψεις τῶν οἰωνῶν ἔκανε ὁ Οἰωνοσκόπος, ἡ μαγικὴ δὲ αὐτὴ τέχνη ὀνομαζόταν Οἰωνοσκοπία.

4. Περισσότερα γιὰ τὸ θέμα αὐτό, βλ. Ἀρχιμ. Γερμανοῦ Παρασκευοπούλου (νῦν Μητροπολίτου Ἡλείας), Τὰ φυλακτά τῆς Ἡλείας, Ἀθῆναι 1981.

Ὁ Σύρου Μεθόδιος (†)

ρίου, ἀποδεικνύουν πῶς ὁ Μεθόδιος ἐσκέπτετο καὶ προσεπάθει νὰ καλλιεργῇ τὰ ἱερά γράμματα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μελλόντων νὰ περιβληθοῦν τὸ μέγιστον τῆς ἱερωσύνης ὑπουργήμα. Ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὴν ἀγωνίαν του, ἀπὸ ἀποσπάσματα λόγου του, ἐκφωνηθέντος τὴν 16ην Ἰουνίου 1874:

«... Ἄς ἀνανήψωμεν τώρα, ἤδη, ἀπὸ τὸν νήδυμον καὶ νήγρετον ὕπνον τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς ἀδιαφορίας διότι ὅσον ἀναβάλλομεν τὴν πραγματώσασιν τούτου, τόσον ἠθικῶς παραλύομεν.

Ἄν ἐπιτρέπεται, κύριοί μου, ἢ εἰσέτι ἀναβολὴ τῆς περὶ κλήρου ἀποκαταστάσεως καὶ ἐκπαιδεύσεως ἐν ταῖς λοιπαῖς πόλεσι τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῇ πόλει ὅμως τοῦ κερδῶνος καὶ λογίου Ἑρμοῦ, οὐδόλως ἐπιτρέπεται διότι τὰ τε πνευματικὰ καὶ ὑλικά ἀφθόνως ἔχει.

Καθὼς λοιπὸν ἀξιοὶ νὰ ἔχη ἐπὶ τούτοις τὴν ἡγεμονίαν καὶ δὲν συγχωρεῖ εἰς ἄλλην πόλιν ν' ἀμιλλάται καὶ διαφιλονεικῇ τὴν μητροπολιτικὴν ἀναγνώρισιν, οὕτω φιλοτιμηθῆτω πρώτη πασῶν, καὶ εἰς τοῦτο νὰ διακριθῇ, μήπως ἄλλη τις προλάβῃ, καὶ ἐπομένως τὰ δευτερεῖα εἰς αὐτὴν ἀφήσῃ.

Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ἄς ἀνατεῖλῃ ἐν τῇ Σύρῳ πρῶτον ἢ εὐκταῖα ἀνάλαμψις τοῦ κλήρου, καὶ ἢ σημερον περιοροῦσα ἀπαξάπασαν τὴν Ἑλλάδα σκοτώμαйна ἄς ἀντικατασταθῇ ὑπὸ δόξης καὶ τιμῆς, ἥτις ὁμολογεῖται ὅτι εἶναι ἀρχαιοτάτη καὶ τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς ἐξαιρετικὸν προνόμιον.

Ὡ! πότε, κύριοί μου, ὁ κλῆρος θέλει ἐπισυνάξει τὰ πνευματικὰ τέκνα αὐτοῦ, ὄν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς, καὶ ἢ στάθμη τῆς ὑγιούς τοῦ ἐξ οὐρανοῦ Εὐαγγελίου διδασκαλίας θέλει τεθῆ ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Ἀμβωνος; Πότε θ' ἀνοιχθῇ τοῦτο τὸ Ἱεροσπουδαστῆριον τῆς ἐθνικῆς ἀκμῆς, ἐν ᾧ τὸ καθ' ἅπασαν τὴν ἑλληνικὴν γῆν πλανώμενον στρουθίον θὰ

εὗρη ἐπιτήδειον οἰκίαν, καὶ ἢ φιλέρημος τρυγῶν, νοσσίαν ἐν αὐτῷ, οὐ θῆσει τὰ νοσσία ἑαυτῆς; Πότε οἱ μοι! ἢ παρημελημένη ἑλληνὶς αὐτὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἢ τῶν θείων Συνόδων καὶ τῶν Πατέρων γλώσσα θέλει ἀκουσθῆ πάλιν κελιδίζουσα ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἑλληνικὴν φωνήν; Ὡ! πότε τὸ ἤδη ἀναφύεν φυτώριον τοῦτο, ἀπὸ ἀπλῆν Κατηχητικὴν Σχολὴν μεταβληθήσεται, ὡς ἐκείνη ἢ τῆς Ἀλεξανδρείας, εἰς φροντιστήριον Θεολογικόν;».

Ἡ προσφορὰ του εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ ἱεροῦ κλήρου ὑπῆρξεν πράγματι μεγίστη καὶ ὀφείλεται εἰς τὴν μνήμην του κάθε τιμῆ, δι' ὅσα ὑπὲρ αὐτοῦ ἔπραξε κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους. «Ὡσπερ μέλισσαι κηρίον», ὅμως, ταυτοχρόνως οἱ εὐσεβεῖς Ἑρμοπολίται παρηκολούθουν καὶ τὰ κηρύγματά του, ἐκφωνούμενα καθ' ἐκάστην Παρασκευὴν, τακτικῶς ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἢ ὅπου περιστάσιακῶς ὠμίλει, πληροφορῶν πλὴν τῶν ἄλλων καὶ τὴν ἱεροκηρυκτικὴν του διακονίαν.

Ἐπισυμβάντος κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1875 τοῦ θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου Λυκούργου, τὸν ὁποῖον ἐν Ἑρμοπόλει ὁ Μεθόδιος προέπεμψεν εἰς τὸ κοινὸν τοῦ βίου χρέος, ἐκφωνήσας εἰς τὸν νεκρὸν τοῦ κλεινοῦ ἐκείνου Ἀρχιερέως ρητορικώτατον ἐπικήδειον λόγον, σύμπας ὁ κλῆρος καὶ ὁ λαὸς τῆς Σύρου ἀπήτησαν τὴν πλήρωσιν τοῦ κενοῦ θρόνου διὰ τοῦ χαρισματικοῦ Ἱεροκήρυκος καὶ Σχολάρχου Μεθοδίου Παπαναστασοπούλου.

Οὕτω, τὴν 26ην Ἰανουαρίου 1882, ἡ Συνοδικὴ πρότασις διὰ τὴν προαγωγήν του ἐπεκυρώθη διὰ τῆς Βασιλικῆς ἐγκρίσεως, καὶ τὴν 21ην Φεβρουαρίου, Κυριακῆν, ἐγένετο ἡ χειροτονία του εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῶν Ἀθηνῶν.

(Συνεχίζεται)

1. Μοναχολόγιον Μονῆς Ταξιαρχῶν Αἰγίου.

ΜΟΛΙΣ ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

* Ἀρχιμ. Ἱεροθέου Σ. Βλάχου, ΚΑΤΗΧΗΣΗ ΚΑΙ ΒΑΠΤΙΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ (Συμβολὴ εἰς τὴν ποιμαντικὴν διακονίαν τῶν προσερχομένων εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν). Σειρὰ «Θεωρία καὶ Πράξις», ἀρ. 6, σσ. 214. Ὅ,τι πῶς χρῆσιμο, ιδιαίτερα στοὺς Κληρικούς μας ποὺ ἀναλαμβάνουν τὴν κατήχηση ἐνηλίκων, ιδιαίτερα Βορειοηπειρωτῶν καὶ ἄλλοπίστων.

* Πρωτοπρ. Γεωργίου Δ. Μεταλληνοῦ, ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΕΩΡΟΣ (Ἡ Ρωμαϊκὴ Ἰδέα καὶ τὸ ὄραμα τῆς Εὐρώπης). Μιὰ σὲ βάθος θεώρηση τῆς ἱστορίας τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ. Σελίδες 380.

Ἐκδόσεις ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Οί κυβερνήσεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητας μπροστὰ στὸ πρόβλημα τῶν αἰρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ, Δρ. Θεολ. - Δρ. Φίλος.

Ἐτσι τὰ πρῶτα βήματα γίνονται μὲ ἐλεύθερη βούληση καὶ οἱ ἀκραῖες ἀπαιτήσεις γίνονται δεκτὲς μὲ ἐνθουσιασμό. «Ὅμως οἱ τρομακτικοὶ ψυχικοὶ μηχανισμοὶ ὀδηγοῦν τὰ ἄτομα σὲ μιὰ τέτοια κατάσταση, ὥστε σίγουρα νὰ μὴ μποροῦν νὰ πάρουν μιὰ συνειδητὴ ἀπόφαση, ποὺ ὑπολογίζει ὅλες τὶς δυνατὲς συνέπειες καὶ νὰ ἀναλάβει τὴν ἀνάλογη ὑπευθυνότητα. Πρέπει κανεὶς νὰ κατηγορήσει τὶς ὁμάδες, ποὺ ἀπαιτοῦν τὴν ὀλοκληρωτικὴ ρῆξη μὲ τὸ παρελθόν, ὅτι δὲν δίνουν στοὺς ἐνδιαφερομένους καμία δυνατότητα νὰ ἐπανεξετάσουν σ' ἓνα μακρύτερο διάστημα τῆς ἀπόφασίς τους. Ἀντίθετα, οἱ ἐμπειρίες δείχνουν ὅτι οἱ προσήλυτοι σχετικὰ γρήγορα ὑφίστανται μιὰ ἐντατικὴ ἐκπαίδευση. Ἡ παράκαιρη σύνδεση μὲ τὴν ὁμάδα δὲν ἀφήνει πλέον χωρὸ γιὰ μιὰ ἐλεύθερη ἀνάπτυξη τῆς προσωπικότητος. Αὐτὸ ἐνισχύει τὴν ὑπόθεση πὼς οἱ ὀργανώσεις προσανατολίζονται περισσότερο στὴν ἀπόκτηση μεγάλου ἀριθμοῦ μελῶν, ἐργατικοῦ δυναμικοῦ καὶ κέρδους παρὰ σὲ μιὰ σημαντικὴ διαμόρφωση τῆς ζωῆς τῶν ἐπὶ μέρους ἀτόμων, ὅπως τὴν εἶχε κανεὶς ὑποσχεθεὶ παραπλανητικὰ κατὰ τὸν προσηλυτισμό».

Ἡ κριτικὴ διάνοια καὶ ἡ ἰκανότητα προσωπικῆς κρίσεως ἀξιολογοῦνται ἀρνητικὰ. «Κάθε κριτικὴ ἐναντίον τῆς νέας θρησκείας προέρχεται ἀπὸ τὸ Διάβολο, ἡ διάνοια ἐμποδίζει τὸν ἐπιθυμητὸ φωτισμό... Οἱ θρησκείες τῆς νεότητος θέτουν ἓνα νέο προσδιορισμὸ καὶ μιὰ νέα ἐρμηνεία τῆς πραγματικότητος. Τὸν προηγούμενο κόσμο καὶ τρόπο ἐμπειρίας τὸν χαρακτηρίζουν ὡς μειονέκτημα. Αὐτοκριτικὴ ἢ συσχετισμὸς μὲ τὸ προσωπικὸ ξεκίνημα, δὲν γίνεται. Αὐτὸ δυσκολεύει τὴν ἐπικοινωνία μὲ τὸν "ἀλύτρωτο" κόσμο καὶ σὲ μερικὲς περιπτώσεις προχωρημένων σταδίων ὀδηγεῖ σὲ διαταραχὲς ἐπικοινωνίας».

Ἐπιπλέον ἀπὸ μιὰ ἀποδέσμευση ἀπὸ τὴν ὁμάδα μπορεῖ νὰ υπάρξουν σοβαρὲς ψυχικὲς διαταραχὲς, σύμφωνα μὲ τὶς ἐκτιμήσεις ἐιδικῶν γιατρῶν, ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ ἄτομα ποὺ ὑπέστησαν βλάβες ἀπὸ τὴν παραμονὴ τους στὶς ὁμάδες αὐτές. Βέβαια ἄτομα μὲ ἰσχυρὴ προσωπικότητα καταφέρνουν χωρὶς βλάβες νὰ ἀποδεσμευθοῦν. Ὅμως ὄχι ὀλίγοι πρέπει νὰ ἀναζητήσουν ψυχοθεραπευτικὴ, ψυχιατρικὴ ἢ ἰατρικὴ βοήθεια».

4. Ἡ θέση τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Κυβέρνησης

Στὴν Ἐκθεση ὑπογραμμίζεται πὼς οἱ θρησκείες τῆς νεότητος ἐπικαλοῦνται τὸ Γερμανικὸ Σύνταγμα, τὸ ὁποῖο ἐγγυᾶται τὴν ἐλευθερία δημιουργίας ἐνώσεων (ἄρθρο 9), τὴν ἐλευθερία πίστεως, συνειδήσεως καὶ ὁμολογίας (ἄρθρο 5) καὶ τὰ δικαιώματα ποὺ παρέχονται στὶς θρησκευτικὲς κοινότητες καὶ στὶς κοσμοθεωριακὲς ἐνώσεις.

Κατὰ τὴν ἀντίληψη τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Κυβέρνησης ἡ προστασία τοῦ ἀρθροῦ 4 τοῦ Συντάγματος παρέχεται σὲ μιὰ ἔνωση «ἐφ' ὅσον ἡ δραστηριότητά της ἀναφέρεται στὴν περιοχὴ τῆς φροντίδας καὶ τῆς ἐνίσχυσης μιᾶς θρησκευτικῆς ἢ κοσμοθεωριακῆς ὁμολογίας». Ὅμως μερικὲς θρησκείες τῆς νεότητος σχηματίζουν συχνὰ μεγάλο ἀριθμὸ ὑπο-ὀργανώσεις, ποὺ συνεχῶς μεταβάλλονται καὶ εἶναι νομικὰ αὐτόνομες. Σ' αὐτὲς τὶς ὀργανώσεις ἡ προτεραιότητα δὲν τίθεται στὴν ἄσκηση μιᾶς θρησκευτικῆς ὁμολογίας ἢ κοσμοθεωρίας, ἀλλὰ στὴν ἐξυπηρέτηση οἰκονομικῶν ἐνδιαφερόντων. Οἱ ὀργανώσεις αὐτὲς δὲν μποροῦν νὰ ὑπόκεινται στὴν προστασία τῶν ἀρθρῶν 4 καὶ 140 τοῦ Συντάγματος. «Ἐξάλλου αὐτὴ ἡ συνταγματικὴ προστασία ἰσχύει μόνο ἐφ' ὅσον οἱ δραστηριότητες αὐτῶν τῶν κοινοτήτων μένουν στὰ πλαίσια ὀρισμένων συμφωνούντων ἠθικῶν βασικῶν ἀρχῶν τῶν σημερινῶν πολιτισμένων λαῶν» (Ἀπόφαση Γερμ. Ἀρείου Πάγου, BVERFG 24, 236, 246). Γιὰ τὴν Πολιτεία, ἀναφέρεται στὴν Ἐκθεση, τίθεται τὸ ἐρώτημα, «κατὰ πόσο, σεβόμενη τὰ βασικὰ δικαιώματα, μπορεῖ νὰ προστατεύσει τὰ ἐπὶ μέρους ἄτομα, ὥστε νὰ μὴ ὑποστῆ ψυχικὲς ἢ ὑλικὲς βλάβες μὲ τὸ πρόσχημα θρησκευτικῶν σκοπῶν».

Ἡ Ὁμοσπονδιακὴ Κυβέρνηση ἐξετάζει αὐτὴ τὴ στιγμή, σὲ συνεργασία μὲ τὶς ὀμοσπονδίες χωρὲς καὶ ἄλλους ὀργανισμούς, τὸ θέμα, κατὰ πόσο οἱ ὑφιστάμενες νομικὲς δυνατότητες ἐπαρκοῦν γιὰ νὰ ἐμποδίσουν ἀρνητικὲς δραστηριότητες τῶν θρησκείων τῆς νεότητος σὲ ὀρισμένες περιοχὲς ἢ κατὰ πόσο ἀπαιτοῦνται πρόσθετα νομικὰ μέτρα πέρα ἀπὸ τοὺς ἰσχύοντες νόμους καὶ ποῖα. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτό, ἐλήφθη πρόνοια, ὥστε οἱ ἀρμόδιες ὑπηρεσίες τῆς Ὁμοσπονδίας, τῶν Χωρῶν καὶ τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης ἐξαντλοῦν τὶς ὑφιστάμενες δυνατότητες τῆς Κυβερνήσεώς μας καὶ τιμωροῦν μὲ τὴν ἀρμόζουσα ἐμφαση παραβιάσεις τῆς ἰσχύουσας νομοθεσίας, οἱ ὁποῖες γίνονται γνωστὲς».

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 104 τοῦ ὑπ' ἀρ. 6 τεύχους.

Κατὰ τὴν ἀποψη τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Κυβέρνησης ἡ ὑφιστάμενη νομοθεσία προσφέρει σειρὰ δυνατοτήτων, προκειμένου νὰ ληφθοῦν μέτρα σὲ ἐπὶ μέρους περιπτώσεις. Τέτοιες περιπτώσεις εἶναι:

«Ἀπαγόρευση χρήσεως τῆς ἐπιφανείας δημοσίων δρόμων γιὰ προπαγανδιστικούς σκοποὺς ἢ γιὰ συλλογὴ χρημάτων.

— Φορολογικὰ μέτρα, ἐπὶ παραδείγματι, στὴν περιοχὴ τοῦ δικαίου ποὺ ρυθμίζει τὴ λειτουργία τῶν σωματείων κοινῆς ὠφελείας.

— Προσβολὴ συμβολαίων δωρεῶν (π.χ. λόγῳ πλάνης, ἀπάτης ἢ ἀπειλῆς).

— Ἐπανεξέταση τῶν ὑποσχέσεων τῶν προπαγανδιστῶν τῶν θρησκειῶν τῆς νεότητος σὲ σχέση μετὰ τὴν περίπτωσι ἀπάτης.

— Μέτρα τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὸ δίκαιο ποὺ ρυθμίζει ζητήματα ἀνταγωνισμοῦ ἐναντίον ἀθέμιτων μεθόδων προπαγάνδας μετὰ ἀνταγωνιστικὸ σκοπὸ.

— Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀκύρωσης συμβολαίων γιὰ τὴν κληρονομία τρίτου ὁ ὁποῖος βρίσκεται ἀκόμη στὴ ζωὴ.

— Δικαίωμα ἐπιστροφῆς ἀπαιτήσεων παρανόμου πλουτισμοῦ.

— Ποινικὴ δίωξι γιὰ ἀφαίρεση παιδιοῦ, ἀπαγωγή (μετὰ τὴ θέληση ἢ χωρὶς τὴ θέληση τοῦ θύματος), στέρηση ἐλευθερίας, ἐξαναγκασμός, σωματικὴ βλάβη, ἀδικοπραγίαι ἐναντι σεξουαλικοῦ αὐτοπροσδιορισμοῦ (ἰδιαίτερα περιπτώσεις προώθησι τῆς πορνείας, ἐμπόριο ἀνθρώπων καὶ ἐκδοσι πόρνης) ἢ ἀναίτιας ἀπάτης καὶ σχηματισμοῦ ἐγκληματικῶν ὁργανώσεων».

Στὴ συνέχεια ἀναφέρεται πὼς ἡ Ὁμοσπονδιακὴ Κυβέρνησι θὰ καταβάλλει προσπάθεια νὰ προμηθεύσει τὶς ἀρμόδιαι Ἀρχὲς μετὰ πληροφορίαι γιὰ τὶς νέαι τάσει τῶν θρησκειῶν τῆς νεότητος, ὥστε νὰ ληφθοῦν ὑπόψη κατὰ τὶς σχετικὲς ἀποφάσει, ὅπως ἐπὶ παραδείγματι προκειμένου νὰ δοθεῖ ἄδεια συλλογῆς χρημάτων, γιὰ τὴν παραχώρησι δημοσίων χώρων γιὰ ἐκδηλώσει, γιὰ τὴν ἀναγνώρισι ὡς σωματεῖο κοινῆς ὠφελείας, γιὰ τὴν παροχὴ ἄδειας ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ πρακτικοῦ θεραπευτῆ, ποὺ τελευταία ζητεῖται ἀπὸ τοὺς Δασκάλους μερικῶν θρησκειῶν τῆς Νεότητος.

Σχετικὰ μετὰ τὰ μέτρα στὸν οἰκονομικὸ τομέα ἡ Ὁμοσπονδιακὴ Κυβέρνησι ὑπογραμμίζει τὴν ἀνάγκη ἐρευνας τῆς Ἐφορίας νὰ διαπιστωθεῖ κατὰ πόσον πληρῶνεται κανονικὰ οἱ φόροι ἀπὸ τὰ τεράστια ἔσοδα ποὺ ἔχουν μερικὲς ὁργανώσει ἀπὸ τὰ ποικίλα ἀκριβοπληρωμένα σεμινάρια ποὺ ὁργανώνουν. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἐρευνηθεῖ κατὰ πόσον τηροῦνται οἱ κανονισμοὶ ποὺ διέπουν τὶς κερδοσκοπικὲς ἐπιχειρήσει.

«Παράδοσι χρημάτων καὶ ἀγαθῶν ἀπὸ μέρους τῶν μελῶν. Ὅλο καὶ συχνότερα γίνονται γνωστὲς περιπτώσει μελῶν θρησκειῶν τῆς νεότητος ποὺ κάτω ἀπὸ ψυχικὴ πίεσι καὶ μετὰ τὴν ὑπόσχεσι μιᾶς δυνατότητας ἀνόδου στὴν ὁμάδα παρακινοῦνται νὰ παραδώσουν ὑφιστάμενε οἰκονομίαι ἢ λοιπὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα ὡς δωρεὲς ἢ συνδρομέαι γιὰ νὰ ἀποκτήσουν ἐκεῖ ἰδιαίτερι εὔνοια.

»Οἱ δυνατότερι δραστηριοποιήσεαι τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Κυβέρνησι στὴν περίπτωσι ποὺ προσηλυτίζονται ἐνήλικαι εἶναι ὀλίγει. Γι' αὐτὸ καὶ ὑπογραμμίζεται στὴν Ἐκθεσι ὅτι «Ἡ Ὁμοσπονδιακὴ Κυβέρνησι βλέπει ὡς ἔργο τῆς νὰ καταστήσει προσεκτικὸ τὸ κοινὸ, στὸ ὅτι οἱ πρακτικὲς τῶν θρησκειῶν τῆς νεότητος βρίσκονται πολλὲς φορὲς πολλὴ μακρὴ ἀπὸ τὶς δηλώσει των κατὰ τὸν προσηλυτισμὸ νέων μελῶν. Οἱ ἀρνητικὲς ἐπιπτώσει τῆς ἐργασίας των ἀπθροῦνται συνειδητὰ ἀπὸ τὶς ἴδιαι τὶς θρησκειαι τῆς νεότητος καὶ δὲν συζητοῦνται.

»Ἄν ὁ προσηλυτιζόμενος ἀκολούθησε τὶς ὑποσχέσει τῆς θρησκείας τῆς νεότητος καὶ ἔλαβε μέρος σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ πολυάριθμα ἐντατικὰ σεμινάρια, τότε ἀρχίζει ἡ συστηματικὴ ἀλλοίωσι τῆς προσωπικότητος, σύμφωνα μετὰ τοὺς σκοποὺς ποὺ θέτει ἡ κάθε θρησκεία τῆς νεότητος». Σ' αὐτὲς τὶς περιπτώσει, προσθέτει ἡ Ἐκθεσι, πρέπει νὰ ἐξετασθεῖ κατὰ πόσο μιὰ θρησκεία τῆς νεότητος ἔχει καταστροφικὲς ἐπιδράσει στὸ μέλος. «Μὲ βάση πολυάριθμει ἐκθέσει ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ καὶ τὸ ἐξωτερικὸ ὑφίσταται ἡ ὑπόνοια ὅτι τὰ μέλη σὲ πολλὲς περιπτώσει ὑπόκεινται σὲ μιὰ σχεδιασμένη διαδικασίαι ἐνδογματώσεαι, ποὺ μπορεῖ νὰ οδηγήσει σὲ βαρειὲς βλάβει τῆς ὑγείας.

»Στὰ πλαίσια τῆς ἐνημερωτικῆς ἐργασίας ἡ Ὁμοσπονδιακὴ Κυβέρνησι ἐφιστὰ τὴν προσοχή στὶς συνέπειαι τῆς ἐντάξεαι σὲ μιὰ θρησκεία τῆς νεότητος». Εἰδικότερα, στὴν Ἐκθεσι, ὑπογραμμίζονται τὰ ἀκόλουθα μέτρα γιὰ τὴν προστασίαι τῶν θυμάτων, στὰ πλαίσια τῆς ἀρμοδιότητος τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Κυβέρνησι:

1. Πρέπει νὰ ἐρευνηθοῦν τὰ αἷτια τῆς φυγῆς ἀπὸ τὴν πραγματικότηαι νέων ἀνθρώπων μετὰ τὴν ἐντάξή τους στὶς θρησκειαι τῆς νεότητος καὶ οἱ συνέπειαι τῆς ἐντάξεαι, μετὰ εἰδικὰ προγράμμαται ἔρευνας κατ' ἐξουσιοδότησι τῆς Κυβέρνησι.

2. «Μὲ τὰ ποικίλα μέτρα πρὸς ἐνημέρωσι ἡ Ὁμοσπονδιακὴ Κυβέρνησι συμβάλλει στὴν πνευματικὴ καὶ πολιτικὴ ἀντιπαράθεσι. Ἐδῶ συνεργάζεται στενὰ μετὰ τοὺς δημόσιου καὶ ἐλεύθερου φορεῖς τῆς ἐπιμόρφωσι τῶν νέων καὶ τῶν ἐνηλίκων, μετὰ τοὺς Συλλόγου Πρωτοβουλίας Γονέων καὶ μετὰ ἄλλει κοινωνικὲς ὁμάδει καὶ ὁργανισμοῦς.

(Συνεχίζεται)

Ο ΑΓΙΟΣ ΑΝΘΙΜΟΣ Ο ΕΝ ΧΙΩ ΠΑΜΦΩΤΗ ΟΣΙΑΚΗ ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ ΑΙΩΝΟΣ ΜΑΣ

Τοῦ κ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ Ν. ΧΑΡΟΚΟΠΟΥ, Ἐπιτ. Γ.Ε.Μ.Ε.

Ὁ εὐσεβὴς χιακὸς λαὸς «ἐγεύσατο», κατὰ τὴν 15ην Φεβρουαρίου, μία ἀπὸ τὶς ἐντονότερες καὶ συγκλονιστικότερες βιοματικὲς στιγμὲς εὐτυχίας στὴν ἱστορία του. Ὁ μακαριστὸς Γέροντας, ἰδρυτὴς καὶ κτίτωρ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Παναγίας Βοηθείας, ὁ Ἅγιος Ἄνθιμος τῆς Χίου ὁ θαυματουργός, ἔτυχε καὶ τῆς ἐγκοσμίου – ἐπισήμου – ἀναγνωρίσεως καὶ κατετάγη στὸ ἑορτολόγιο τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μεταξὺ τοῦ ἀπεράντου νέφους τῶν ὁσίων καὶ μαρτύρων τῆς πίστεώς μας.

«Ἡμέρα χαρμόσυνος καὶ εὐφροσύνης ἀνάπλευς» κατὰ τὸν ψαλμωδόν, συνεκίνησε «προορῶζως» τοὺς πιστοὺς ἰδιαίτερα ἐφέτος κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς κοιμήσεώς του, ἀφοῦ γιὰ πρώτη φορὰ ὁ Γέροντας τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀσκητικῆς ἀρετῆς ἐτιμᾶτο ὡς Ἅγιος «πανοικεῖ» ἀπὸ τοὺς εὐσεβεῖς καὶ πιστοὺς Χίους σὲ μία ἐξαισία λατρευτικῆς σύναξι καὶ ἀρχιερατικῆς θεῖας λειτουργίας, τὴν ὁποία ὁ ἐκλεκτὸς τῆς Χίου Ποιμενάρχης, Σεβασμιώτατος κ. Διονύσιος, ἐχάρισε στὸ χριστεπώνυμο πλήρωμα μὲ τὴν πληρότητα καὶ τὴ μεγαλοπρέπεια, πού γνωρίζει νὰ προσδίδη σὲ τέτοιες περιστάσεις.

Καὶ οἱ πιστοί, οἱ ὁποῖοι κυριολεκτικῶς ἐγκαταλείψαντες ἐργασίας καὶ οἰκίας ἀθροοὶ κατέκλυσαν τοὺς χώρους τῆς Μονῆς καὶ τοὺς γύρω ἀπὸ αὐτήν, μὲ μία ἀπίστευτη – ἐπαναλαμβάνω – καὶ πρωτοφανῆ καὶ μεγαλειώδη συνάθροιση καὶ συμπροσευχή, καθὼς ἀναυδοὶ καὶ διακρυσσοῦντες ἤκουαν τὴν ἐμπεριστατωμένη εἰσήγησι τοῦ Σεβασμιωτάτου πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, τὴν Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ πρᾶξι τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τὴν ἐγκύκλιο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος περὶ κατατάξεως τοῦ σεπτοῦ Γέροντός μας Ἄνθιμου στὸ ἑορτολόγιο τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μας, ἐβίωσαν στιγμὲς ἀρρήτου εὐφροσύνης, ψυχικῆς ἀνατάσεως θεοσδότου καὶ ἀγαλλιάσεως ἀνεκκλήτου. Ἡ ἀταλάντευτη καὶ καθαρὴ συνείδησι τοῦ πιστοῦ λαοῦ ἐπὶ ἀρκετὲς δεκαετίες, γιὰ τὴν ἀγιότητα καὶ τὴ θαυματουργικὴ χάρι τοῦ ὁσίου πατρὸς μας, τὴν ὁποία ἐπιστοποιοῦσε ὁ Οὐρανός, θεῖα εὐδοκία καταξιώθηκε καὶ ἐπεσφραγίσθηκε καὶ ἐγκοσμίως. Καὶ ἡ Χίος σύμπασα χαίρουσα καὶ ἀγαλλομένη ἐπεσκιάσθη, καὶ τύποις πλέον, προσστατευτικῶς καὶ εὐεργετικῶς ἀπὸ τὴν ἀγιαστικὴν χάρι τοῦ Ἁγίου.

Ἡ λαμπρὰ τελετὴ, ἡ πρώτη ἐπίσημη ἑορταστικὴ σύναξις στὴ μνήμη τοῦ Ἁγίου μας, ἦλθε νὰ γρανιτώσῃ ψυχές, νὰ ἐδραιώσῃ φρονήματα, νὰ χαρίσῃ πλου-

σίως βιώματα οὐράνια καὶ νὰ διαλαλήσῃ στὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὴν ἀγιότητα τοῦ ὁσίου Πατρὸς μας, τοῦ Ἁγίου τοῦ αἰῶνος μας, τοῦ ἀνθρώπου πού ἐξῆσε μεταξὺ μας, ἀκροάσθηκε τοὺς παλμούς καὶ τὸν πόνο τῶν συνανθρώπων καὶ δαμιλῶς καὶ ἀδαπανήτως ἐσκόρπισε τὴν ἀγάπη του καὶ τὸν παρήγορο λόγο του.

Καὶ τοῦτο ἔχει ἰδιαίτερη σημασία: ὁ Ἅγιος Ἄνθιμος ἐξῆσε στὴν ἐποχὴ μας, μέσα σ' αὐτὸν τὸν ἠθικὰ ἀνεργάτιστον κόσμον, τὸν διαποτισμένο ἀπὸ περισσὴ ἀπιστία καὶ ὑλοφροσύνη, μὲ τὶς ἐφάμαρτες πράξεις, τὰ ἐνεργήματα τῆς καταισχύνης, τὴν παντελεῖ ἔλλειψι αἰδημοσύνης καὶ τὴν σατραπικὴ κυριαρχία τῆς σαρκὸς καὶ τῶν ταπεινῶν εἰδώλων. Μέσα σ' αὐτὴν τὴν παχυλὴ ἀμαρτία, στὸν κόσμον τοῦ παντοειδοῦς κακοῦ, ἡ ὁσιακὴ μορφή τοῦ Γέροντος καὶ Ἁγίου μας ἔμεινε ἀναλλοίωτη καὶ ὁ σωστὸς Πατήρ μας, νικητὴς τοῦ κακοῦ, μὲ τὴν ἀσπλη βιοτὴ του ἐβεβαίωσε τὴν εὐαγγελικὴ ῥῆσι γιὰ τὴν μεγάλη καὶ θριαμβεύουσα κλήσι καὶ ἐπεσφράγισε τὴν ἀπόλυτη βεβαιότητα τῶν πιστῶν, ὅτι ἡ ἀγιότητα «πρόκειται τοῖς πᾶσι», ἀρκεῖ νὰ θελήσῃ κανεὶς νὰ ἀκροασθῇ τὴν οὐράνια κλήσι καὶ νὰ αἰσθανθῇ τὴν πρόκλησι τῆς ἐσωτερικῆς φωνῆς καὶ κλίσεως γιὰ τὸν στίβο τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀγάπης κατὰ τῆς ποικιλώνυμης ἀμαρτίας.

Ὁ μακαριστὸς Γέροντάς μας, ὁ Ἅγιος Ἄνθιμος, «ἐνωτίσατο» τὴ θεῖα κλήσι, «θεῖφ ἔρωτι ἐξαφθεῖς», σὲ καιροὺς χαλεποῦς, κατὰ τοὺς ὁποίους δυσσεῖς πνέουν οἱ ἄνεμοι τῆς ἐφάμαρτης ἀθλιότητος καὶ βδελυκτῆς ὑπαρρότητος καὶ διακυβερνοῦν τὸν ἄνθρωπον τὰ ψεκτὰ πάθη καὶ ἐνεργήματα καὶ ἀνεδείχθη κορυφαῖος ἀθλητῆς καὶ ἀπροσμάχης πολέμιος τοῦ κακοῦ. Κατὰ τὴν ἐπίγεια βιοτὴ του ἐπορεύθη πορεία δικαίου καὶ ἐναρέτου καὶ ἤδη στεφανηφόρος ἀθλητῆς συνδιαίτῃται «ἐν δήμοις μακαρίων», ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀφειδῶς ἐπιδραμιλεύει τὴν ἀγιαστικὴν καὶ θαυματουργικὴν του χάρι στοὺς τιμώντας τὴν σεπτὴ μνήμη του.

Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐπαναλάβω λεπτομέρειες τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως τοῦ Ἁγίου Ἄνθιμου. Τὰ λεπτομερειακὰ αὐτὰ στοιχεῖα ἐδόθησαν ἀπὸ ἄλλους συγγραφεῖς καὶ μὲ ἰδικὰ μου μικρὰ παλαιότερα δημοσιεύματα. Θὰ ἤθελα ὅμως νὰ ἐπισημάνω, στὸν περιορισμένο χώρον πού εὐγενῶς μοῦ παραχωρεῖται, μερικὲς ἐξέχουσες στιγμὲς καὶ δραστηριότητες τοῦ Ἁγίου, γιὰ νὰ καταδειχθῇ ἡ οὐράνια εὐδοκία καὶ ἐπιλογή του ὡς σκευὸς ἐκλογῆς καὶ θεῖας δόξης.

Ὁ κατὰ κόσμον Ἀργύριος Κ. Βαγιάνος, ὁ Ἅγιος

Ἄνθιμος, δωρεοδέκτης τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μὲ γραμματικὲς γνώσεις περιορισμένες, ἐπομένως χωρὶς πολυγλωσσία καὶ ὑψηλὲς θεωρητικὲς γνώσεις, ἀλλὰ μὲ εὐφυΐα καὶ διεισδυτικότητα τοῦ πνεύματος, κινεῖται παιδιόθεν στὴν κτῆσι τοῦ ἀγαθοῦ καὶ προχωρεῖ ἀταλάντευτος στὴν ἐνάρετη ζωὴ μὲ τὴ θεία δωρεὰ τῆς πίστεως. Ὁδεύει «ἀκλινῶς» στὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴ, ἢ ὁποῖα τὸν ὀδηγεῖ στὴν εὐλογημένη στράτευσι του στὸν μοναχισμό, ἀπ' ὅπου ἐξέλαμψεν ἡ δέσμη τῶν πολλῶν του ἀρετῶν. Κεῖρεται μικρόσχημος μοναχὸς ἀπὸ τὸν σεβάσιμον Γέροντα τῆς Σκήτης τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Χίου Παχώμιο καὶ ποδηγετεῖται ἀπ' αὐτὸν στὸν ἀσκητικὸ βίον. Ὁ θερμὸς αὐτὸς ὅμως ζηλωτῆς τῆς πίστεως ἐξαντληθεὶς ἀπὸ τὶς ἀδιάλειπτες προσευχὰς καὶ νηστείας καὶ τοὺς ἀγῶνας του κατὰ τοῦ κακοῦ ἀσθένησε καὶ μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Παχωμίου ἐπιστρέφει στὴν οἰκία του καὶ ἐγκαθίσταται σὲ μικρὸ κελλὶ στὰ πατρικά του κτῆματα, συνεχίζοντας τὸν πνευματικὸ τὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ πονηροῦ. Στὸ σημεῖο ἐκεῖνο ἀνεγείρεται σήμερα περιλάμπρος ναὸς πρὸς τιμὴν του. Καὶ ὁ νεαρὸς μοναχὸς «προέκοπτε ἀρετῇ καὶ καθαρότητι βίου».

Σὲ ἡλικία 40 ἐτῶν (τὸ 1909) κείρεται μεγαλόσχημος μοναχὸς, προσφέρει δὲ παρηγοριὰ στοὺς πιστοὺς, γαλήνη καὶ διδαχὴ λόγῳ καὶ ἔργῳ. Μετὰ διετία (1911) προσκεκλημένος τοῦ ἀναδόχου του Διοματάρη μεταβαίνει στὸ Ἀδραμύτιο καὶ περιβάλλεται τὸ ἱερατικὸ σχῆμα, τὸ ὁποῖον ὁ τότε Μητροπολίτης Χίου Ἰερώνυμος τοῦ τὸ ἀρνήθηκε λόγῳ τῆς ὀλιγογραμματίας του.

Ἐδῶ πρέπει νὰ μείνουμε περισσότερο. Ἡ χειροτονία τοῦ ἁγίου Πατρός μας ἦταν θεία συγκατάθεσις, ἢ ὁποῖα ἐκδηλώθηκε μὲ θεοσημεῖες εὐδοκίας κατὰ τὴν τελετῇ: σεισμός, ἀστραπὲς, βροντὲς, κατακλυσμαία βροχὴ ἐπιβεβαίωσαν τὴν οὐράνια συγκατάθεσιν ὡς γαλήνη, ἡρεμία, χαρὰ Θεοῦ μετὰ τὴ χειροτονία.

Ἀκτινοβολώντας ἐκτυφλωτικὰ ὁ Ἅγιος στὸ Ἀδραμύτιο ἀναγκάζει νὰ τὸ ἐγκαταλείψῃ ἐπισκέπτεται τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ ἐπιστρέφει στὴ Χίον τοποθετεῖται ὡς ἐφημέριος στὸ Λεπροκομεῖο. Ἐκεῖ ἄνοιξε τὸ νέο στάδιο τῶν ἀρετῶν του καὶ τῆς ἀγαθοεργουῦς δράσεώς του. Τὸ Ἴδρυμα αὐτὸ μὲ τοὺς δυστυχεῖς λεπρούς καθίσταται πνευματικὸ κέντρο σωματικῆς καὶ ψυχικῆς υγείας. Ἡ εἰκόνα τῆς «Παναγίας Ὑπαπαντῆς» ἐπικεντρώνει τὴν ὅλην του εὐεργετικὴν δράσιν. Εἶναι δίκαιο νὰ ἀφιερῶσμε στὸ σημεῖο αὐτὸ μερικὰς σκέψεις, γιὰ νὰ καταδειχθῇ ἡ βαθύτατη πίστις καὶ ὁ ἐνάρετος βίος τοῦ Ἁγίου καὶ ἡ πολύτιμη προσφορὰ του.

Τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη στὸ Λεπροκομεῖο τῆς Χίου εἶχαν ἐγκατασταθῆ πάσχοντες ἀπὸ τὴν ἀνίατη τότε ἀσθένεια τῆς λέπρας. Καὶ ἡ σκέψις ἀκόμη καὶ ὁ λόγος τότε γιὰ τὴν ἀσθένεια αὐτὴ ἐδημιουργοῦσε συναισθήματα κρυεροῦ φόβου καὶ ἀποτροπιασμοῦ. Τόπος βέβαια μαρτυρίου γιὰ τοὺς ἀσθενεῖς, ἀλλὰ καὶ χώρος ἀπροσπέλαστος γιὰ τὸν φόβον τῆς μολύνσεως. Ποῖος

ἐτολμοῦσε νὰ ἐπισκεφθῇ τότε τὸ Ἴδρυμα; Μὲ πόσες προφυλάξεις ἐπλησίαζε; Ἀσθένεια ἢ λέπρα μολυσματικὴ καὶ ἀθεράπευτη. Καὶ ὅμως ἐδῶ φαίνεται τὸ μεγαλεῖο τοῦ Ἁγίου ὁ Ἅγιος Ἄνθιμος ὡς ἐφημέριος τοῦ ναοῦ συμπαρευρισκόταν, συνέτρωγε, συνωμιλοῦσε μὲ τοὺς λεπρούς, τοὺς ἐκοινωνοῦσε τῶν ἀχράντων μυστηρίων καὶ μετὰ τὴ θεία λειτουργία κατέλυε! Ποῖα καὶ πόση πίστις στὸν παντοδύναμο Θεό! Ποῖα στερορὰ πεποίθησις στὴ βοήθεια τῆς Παναγίας! Δὲν ἦταν αὐτὸ αὐτοθυσία γιὰ τοὺς λεπρούς, γιὰ αὐτοθυσία σημαίνει τὴ γνώσιν τοῦ τέλους, τὸν θάνατον δὲν ἦταν ἔργο ἐπιβαλλόμενο ὁ ἐξαναγκασμὸς ἐδῶ ἦταν ἀνύπαρκτος. Ἡ συμπεριφορὰ αὐτὴ καὶ ἡ διακονία ἐπὶ δύο περιπτῶν δεκαετίες ἦταν ὁ εὐχυμὸς καρπὸς ἀκλόνητης πίστεως ὅτι δὲν κινδυνεύει, διδάγμα οὐράνιο λόγῳ καὶ ἔργῳ γιὰ τοὺς πιστοὺς. Καὶ μὲ αὐτὴ τὴν θεάρεστη διακονία ἀπάλυε τὸν πόνον τῶν πασχόντων μέσα σ' ἐκεῖνη τὴν ψυχικὴν τους ἐρημία καὶ τὴν ἀνθρώπινη ἐγκατάλειψιν. Ἄν ἀγνοήσωμε ὅλη τὴν ἄλλη τὴν βιωτῇ, τὴν πολυάθλη ἀσκητικὴν του ἀρετῇ, τὴν ἀγιαστικὴν του χάριν στὸ Ἴδρυμα, τὰ θαύματα καὶ τὶς ἰάσεις ποὺ ἐπιτελοῦσε στοὺς πιστοὺς ποὺ τὸν ἐπισκέπτοντο ἐκεῖ καὶ στὴ Μονή, καὶ σταθοῦμε σ' αὐτὸ καὶ μόνον τὸ γεγονὸς τῆς συμβίωσός του μὲ τοὺς λεπρούς, εἶναι ἀρκετό, γιὰ νὰ μᾶς ἀπεικονίσῃ τὸ μέγεθος τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγιότητός του.

Τότε ὁραματίζεται τὴν ἴδρυσιν τῆς Μονῆς, γιὰ νὰ στεγάσῃ πρόσφυγες καλόγριες προερχόμενες ἀπὸ τὴ Μ. Ἀσία. Καὶ ὄντως μὲ τὶς ἰδικὰς του οἰκονομίας καὶ μὲ τὴν ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ συμπαράστασιν τοῦ πιστοῦ λαοῦ, εἰς πείσμα τοῦ σατανᾶ μὲ τὶς ποικίλες μεθοδεῖες του ὕψωσε τὸν μεγαλοπρεπῆ Ἱερὸν Παρθενῶνα τῆς Παναγίας Βοηθείας Χίου μέσα σὲ δύο ἔτη (1928–1930) καὶ τὴν 30ῆ Μαρτίου 1930 μεταφέρεται ἡ ἱερὰ εἰκόνα τῆς Παναγίας ἀπὸ τὸ κελλὶ του στὸν κάλλιπτον ναὸ τῆς Θεομήτορος, ὅπου καὶ τελεῖται ἡ πρώτη θεία Λειτουργία.

Ἀπὸ τότε ἐγκαταστάθηκε στὴ Μονή μὲ πλήρη ἀφοσίωσιν στὴν Παναγία μας καὶ ἐκεῖ μὲ τὴν ἀσκητικὴν βιωτῇ του, τὸ πλῆθος τῶν ἀρετῶν καὶ τὴν ἀγιότητά του καὶ τὴν μεσιτεία καὶ βοήθεια τῆς Θεομήτορος ἐποιεῖται μὲ πλεονάζουσα στοργὴ καὶ ἀγάπη τὸ ποῖμνίον του, ἐνίσχυε καὶ παρηγοροῦσε μὲ τὸν γλυκὺ καὶ ἀπλὸν λόγο του καὶ ἐθεράπευε ἀσθενεῖς καὶ πάσχοντας στὸ γαλήνιο λιμάνι τῆς Μονῆς μέχρι τὴν κοίμησίν του, 15 Φεβρουαρίου 1960. Πρᾶος καὶ γλυκὺς, σεβαστός, ἀκτινοβολώντας ἀρετῇ καὶ ἀγιότητα ὑποδεχόταν στὸ κελλὶ του «τοὺς κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους» καὶ μὲ τὴν πραότητα καὶ καλωσύνην του ἐγινόταν ὁ θεραπευτὴς τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων.

Ὁ Ἅγιος Ἄνθιμος, νικητὴς τῶν ἐγκοσμίων καὶ στεφανηφορῶν, ἔκτοτε συνεχίζει μέχρι σήμερα νὰ ἐπιπέσει τὴ θαυματουργικὴν του χάριν στοὺς πιστοὺς, σ' αὐτοὺς ποὺ ζητοῦν τὴν ἴασιν, τὴν θεραπεία, τὴ λύσιν τῆς στεριώσεως, τὴν παρηγοριάν, τὴν ἀνακούφισιν, τὴν εὐ-

λογία. Ἡ ἀκτινοβολοῦσα ἀγιότητά του, μαζί με τὶς ἄλλες ἀρετές του, καθιστοῦσε τὸν πανάρετον, γαλήνιον αὐτὸν Γέροντα σεβαστὸν ὄχι μόνο σ' αὐτοὺς ποὺ ἐζητοῦσαν τὴν εὐλογία καὶ τὴ χάρι του, ἀλλὰ καὶ σ' αὐτὸν ἀκόμη τὸν Γερμανὸν κατακτητὴν.

Ἡ βιοτὴ του ὑπῆρξε μία ἀδιάλειπτη μνήμη τοῦ θανάτου. «Ὅταν ἔχης», ὁ Γέροντας ἔλεγε καὶ κατέγραφε ἢ τότε ἀπλὴ μοναχὴ καὶ σήμερα ἡγουμένη τῆς Μονῆς Βρυαίνη, «τὸν θάνατον στὸν νοῦ σου, ὅτι καὶ νὰ σοῦ κάνουν τὸ ὑπομένεις καὶ πάντα κερδισμένη εἶσαι. Ἐὰν ἔχωμεν τὸν θάνατον στὸ νοῦν μας, εἶναι σὰν νὰ εἴμεθα μέσα σὲ πύργο κατασφαλισμένοι με πολλὰ προφυλακτικὰ μέσα καὶ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ κλέψῃ τὰ σκευὴ μας».

Ἀκολουθῶν τὸ ἀγιογραφικὸ «ἀγαπήσατε τὸν Θεὸν καὶ εὐρήσετε χάριν αἰώνιον» καὶ διαπρέψας «ἰσαγγέλω βιοτῇ» ἀναδείχθηκε ὁσιακὴ μορφὴ ἐξαιρετικῆς καθαρότητος καὶ «τὴν κοσμικὴν τερπνότητα ἀπωσάμενος, ἀθῶος ταῖς χερσὶ καὶ καθαρὸς τῆ καρδιά» κατὰ τὸν ψαλμῶδὸν, ἐβίωσε τὴν ἀπέραντη ἀγάπη πρὸς τὸν λαὸν καὶ «διήλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας». Καὶ ἤδη, τὸ καύχημα τῶν Πατέρων, ὁ Ἅγιος, πρὸ 33 ἐτῶν διανύσας τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ζωὴν, συνευφραίνεται «ἐν δήμοις ὁσίων καὶ ἁγίων», ἀφοῦ κατὰ τὴν ἐπίγειο ζωὴ του ἀπεμάρανε τῆς σαρκὸς τὸ φρόνημα καὶ ἐργαζόταν ἀκαταπαύστως στὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ψυχῶν.

Θεωρῶ μεγάλη μου ἀτυχία τὸ ὅτι δὲν εὐτύχησα προσωπικῶς νὰ γνωρίσω τὸν σεπτὸν Πατέρα καὶ Ἅγιον καὶ νὰ δεχθῶ τὴν εὐλογία του. Τὸν ἐγνώρισα ὁμως μετὰ τὴν κοίμησί του καὶ ἔτυχα καὶ ἐγὼ πλουσίως τῆς ἀγιαστικῆς του χάριτος γι' αὐτὸ ἰδιαίτερος τὸν τιμῶ καὶ με συγκίνησι πολλὴ παρηκολούθησα τὰ βήματα τῶν ἐνεργειῶν ποὺ ὠδήγησαν στὴν τυπικὴ ἐπισφράγισι τῆς ἀγιότητός του με τὴν Πατριαρχικὴν Πράξι.

Ὁ λόγος του, κατὰ τοὺς γνωρίσαντας καὶ συμβίωσαντας με τὸν Ἅγιον, ἦταν ἀπλὸς στὴ διατύπωσι, λιτὸς καὶ χαριτωμένος, ἀλλὰ καὶ σοβαρὸς καὶ διαποτισμένος με τὴ θεολογικὴ σοφία καὶ σύμμεικτος με τὴν πλούσια ἀσκητικὴ του ἐμπειρία. Δὲν ἔγραψε ἰδιοχείρως τίποτε. Οἱ διδασκῆς του ὁμως πρὸς τὶς μοναχὰς καλύπτουν ὀκτὼ ὀγκώδης χειρογράφους τόμους, τοὺς ὁποίους με περισσὴ ἐπιμέλεια κατέγραψε καὶ ἀποθησαύρισε ἢ ἡγουμένη Βρυαίνη. Πιστεύομεν ὅτι θὰ εὐδοκῆσῃ ὁ Κύριος νὰ ἰδοῦν σύντομα τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος. Ἦδη ἔχει ἀρχίσει ἢ ἐπεξεργασία τῶν κειμένων αὐτῶν.

Ὁ πιστὸς λαὸς τῆς Χίου καὶ ὅλος ὁ ὀρθόδοξος κόσμος δέχεται τὶς σφράγιες εὐλογίας τοῦ Ἁγίου μας. Ἡ χάρις του ἐπέλαμψε, ἢ δωρεὰ πλουσίως ἐξεχύθη, ἢ φύσις καθαγιασθήκε καὶ οἱ πιστοὶ ἀγάλονται μετὰ καὶ τὴν τυπικὴ πλέον ἐπισφράγισι τῆς ἀγιότητός του.

Εὐχὴ μας εἶναι ὁ Ἅγιος Ἀνθίμος, ὁ ἀναδειχθεὶς ἐπίγειος ἄγγελος, νὰ μᾶς εὐλογῇ καὶ νὰ μᾶς συμπα-

ρίσταται στὸν δύσκολο ἀγῶνα καὶ νὰ παρέχῃ τὴν προστατευτικὴ καὶ ἀγιαστικὴ του χάρι σὲ ὅλους μας, σὲ ὅλον τὸν ὀρθόδοξο κόσμον ὅπου γῆς.

ΔΙΗΜΕΡΑΙ ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙ- ΤΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙ ΤΗ ΙΕΡᾶ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ Ο- ΣΙΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΑΝΘΙΜΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΧΙΩ ΑΣΚΗΣΑΝΤΟΣ

Τὴν 15ην Φεβρουαρίου 1993 ἐτελέσθη, ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσῶν κ. Διονυσίου, με τὴν συμμετοχὴν πολλῶν Ἱερέων καὶ Διακόνων καὶ πλήθους λαοῦ, ἢ πρώτη Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία, ἐπὶ τῇ ἱερᾷ μνήμῃ τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν ΑΝΘΙΜΟΥ, τοῦ ἐν Χίῳ, Ἰδρυτοῦ καὶ Κτίτορος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας «Βοηθείας», ὁ ὁποῖος κατετάγη εἰς τὸ Ἀγιολόγιον τῆς Ἐκκλησίας μας, διὰ τῆς ἀπὸ 14ης Αὐγούστου 1992 Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ὁ πανηγυρικὸς Μέγας Ἐσπερινὸς ἐτελέσθη τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς, με τὴν συμμετοχὴν πολλῶν Ἱερέων καὶ Διακόνων.

Κατὰ τὴν κυριώνημον ἡμέραν τῆς Ἑορτῆς ἐξετέθησαν εἰς προσκύνησιν τὰ Ἱερὰ Λείψανα τοῦ Ὁσίου, ἐν μέσῳ συγκινητικῶν ἐκδηλώσεων εὐλαβείας ἐκ μέρους τοῦ πιστοῦ λαοῦ. Ρίγη συγκινήσεως ἐσκόρπισαν: 1) Ἡ εἰσήγησις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου κ. Διονυσίου, πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 2) Ἡ ἀπὸ 14ης Αὐγούστου 1992 Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ 3) Ἡ Ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, «περὶ συναριθμήσεως τοῖς Ἁγίοις τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἀνθίμου, τοῦ ἐν τῇ Νήσῳ Χίῳ ἀσκήσαντος», ἐνῶ ἐκρούοντο χαρμοσύνως οἱ κώδωνες τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Κατανυκτικώτατα ἔψαλεν ἢ Χορωδία τοῦ Συλλόγου Ἱεροψαλτῶν Χίου «Ρωμανὸς ὁ Μελωδός», ὑπὸ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ κ. Κων/νου Καλαμπόκα, Πρωτοψάλτου τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Χίου.

Ἦδη ἀνεγείρεται Ἱερὸς Ναός, ἐν τῇ θέσει «Λειβάδια» τῆς πόλεως Χίου, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἀνθίμου, ὁ ὁποῖος θὰ ἐγκαινιασθῇ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου κ. Διονυσίου.

(Ἀνακοινωθὲν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΦΗΒΟΥ

(Έμπειρική έρευνα σ' ένα σχολείο Έπαρχίας)*

Τών θεολόγων καθηγητών

ΙΩΑΝΝΗ Μ. ΠΕΡΡΑΚΗ - ΕΛΕΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΕΛΟΥ

Β' Έπιδράσεις που δέχεται ό έφηβος ως προς τό θρησκευτικό συναίσθημα

1) **Άπό την οικογένεια.** Η οικογένεια, όπως φάνηκε από τις απαντήσεις των παιδιών, έπηρεάζει άρκετά τον έφηβο ως προς τή θρησκευτικότητα του, κάτι άλλωστε που πρώτος ό Άγγλος παιδαγωγός Goldman στατιστικά απέδειξε. Η έρευνά μας εστίαστηκε στις τρεις βασικές μορφές έκφρασης τής θρησκευτικότητας: τον έκκλησιασμό, την προσευχή και τή νηστεία. Τό γενικό συμπέρασμα είναι ότι ή μεγάλη πλειοψηφία των έφήβων βιώνει αυτές τις μορφές μ' έναν τρόπο που δείχνει ότι τους είναι δεδομένες από την οικογένειά τους ή όποια έχει κάποια συγκεκριμένη γραμμή ως προς τή θρησκευτικότητα, άκολουθώντας χαλαρά ή και πιο συστηματικά και συνειδητά τή χριστιανική παράδοση, όπως αυτή βιώνεται στα χωριά.

Όσον άφορά τον **έκκλησιασμό**, τά παιδιά παρουσίασαν τους γονείς τους να πηγαίνουν οί περισσότεροι (77%) σχετικά συχνά στην Έκκλησία ενώ ένα 18% να πηγαίνει λίγο πιο άραιά, συνήθως στις μεγάλες γιορτές, — κυρίως λόγω άγροτικών εργασιών — ενώ ήταν μόνο δύο οί περιπτώσεις που οί γονείς παρουσιάστηκαν να μη πηγαίνουν στην Έκκλησία κι άπ' αυτές στη μία περίπτωση ή μητέρα πήγαινε. Αυτό επηρεάζει βέβαια και τους έφήβους άμεσα, άν και υπάρχουν περιπτώσεις που τό παιδί τραβά τό δικό του δρόμο.

Άπό τις απαντήσεις των παιδιών φάνηκαν διάφορες περιπτώσεις: Υπάρχουν γονείς που έχουν καλή σχέση με την Έκκλησία και τό παιδί άκολουθεί τό παράδειγμά τους (47 παιδιά), ενώ άλλες φορές, παρά τό ότι οί γονείς πάνε συχνά στην Έκκλησία τά παιδιά δέν πάνε τόσο συχνά (5 περιπτώσεις). Άλλοι γονείς πηγαίνουν στην Έκκλησία στις μεγάλες γιορτές (5 περιπτώσεις) ή δέν πηγαίνουν καθόλου (1 περίπτωση) και τό παιδί άκολουθεί τό παράδειγμά τους. Έχουμε περιπτώσεις που οί γονείς διχάζονται και τό παιδί βρίσκει μιá μέση όδό (ή μητέρα πάει συχνά, ό πατέρας μιá φορά τό χρόνο, τό παιδί στις μεγάλες γιορτές) (2 περιπτώσεις). Όσον άφορά την τελευταία περίπτωση είναι χαρακτηριστική ή άπάντηση ενός μαθητή: «Έμένα πηγαίνει μόνο ή μητέρα μου ενώ ό πατέρας μου πηγαίνει μιá ώρα τό Πάσχα με τό ζόρι,

έγώ πηγαίνω με τό σχολείο και σε μεγάλες γιορτές χωρίς ζόρι». Υπάρχουν επίσης περιπτώσεις που οί γονείς δέν πάνε συχνά στην Έκκλησία, πιέζουν όμως ή συμβουλεύουν τά παιδιά τους να πηγαίνουν (4 παιδιά). Τέλος υπάρχει και ή περίπτωση όπου παρόλο που οί γονείς πάνε σπάνια, τά παιδιά πηγαίνουν συχνότερα επηρεασμένα ίσως από άλλους παράγοντες (1 περίπτωση).

Όσον άφορά τώρα τό γιατί έκκλησιάζονται οί έφηβοι, άν και δε ρωτήθηκαν, 16 παιδιά ανέφεραν και τους λόγους που τους οδηγούν στην Έκκλησία. Άρκετοί πηγαίνουν γιατί τό νιώθουν ως μιá ψυχική ανάγκη επικοινωνίας με τό Θεό, τους άρέσει και τους γαληνεύει (11 περιπτώσεις). Άλλοι πηγαίνουν από συνήθεια, νιώθουν τον έκκλησιασμό σαν ύποχρέωση ή άπλα σαν κάτι καλό, επηρεασμένοι προφανώς από τό σπίτι (4 περιπτώσεις). Ένας άλλος τέλος πηγαίνει στην Έκκλησία για να ζητήσει κάτι από τό Θεό, λειτουργώντας ίσως στο ανταποδοτικό σχήμα σου δίνω (έκκλησιασμό) μου δίνεις (αυτό που θέλω).

Η επίδραση τής οικογένειας στη θρησκευτικότητα του έφήβου μέσω του έκκλησιασμού φαίνεται κι από τις απαντήσεις των παιδιών στο ερώτημα άν πιέζονται από τους γονείς τους να πάνε στην Έκκλησία. Άν και μόνο τό 21% περίπου των μαθητών παραδέχθηκαν ότι δέχονται ή είχαν δεχθεί στο παρελθόν πιέσεις για να έκκλησιάζονται, πιστεύουμε ότι τό ποσοστό στην πραγματικότητα πρέπει να είναι άρκετά μεγαλύτερο γιατί από τις απαντήσεις των παιδιών φαίνεται ότι δε θα ήθελαν να όμολογήσουν κάτι τέτοιο για λόγους ύπερηφάνειας. Είναι χαρακτηριστική ή άπάντηση ενός μαθητή τής Α' Λυκείου: «Στην Έκκλησία πηγαίνω μόνο εάν τό θέλω έγώ και όποτε θέλω» δε μπορεί κανένας να μου επιβάλει πότε θα πάω στην Έκκλησία». Ένας μαθητής τής Α' Γυμνασίου με την άπάντησή του άφήνει να έννοηθεί ότι δέχεται πιέσεις από τους γονείς του: «Οί γονείς μου πηγαίνουν στην Έκκλησία. Δε με πιέζουν για να πάω' άν θέλω να πάω μαζί τους πηγαίνω γιατί τό θέλω έγώ και όχι επειδή τό θέλουν αυτοί».

Η αντίδραση των παιδιών στην πίεση των γονέων τους είναι συνήθως ή ύπακοή άν και γκρινιάζοντας, όπως μιá μαθήτρια τής Α' Λυκείου: «Οί γονείς μου πηγαίνουν στην Έκκλησία όχι πολύ συχνά, όμως πιέζουν έμένα να πάω στην Έκκλησία όταν δε θέλω. Θέλω να πάω στην Έκκλησία όταν θα καταλαβαίνω τή

* Συνέχεια από τή σελ. 120 του ύπ' άρ. 6 τεύχους.

λειτουργία της και θα νιώθω έτοιμη για να το κάνω αυτό». Υπάρχουν όμως και οι περιπτώσεις που το παιδί αντιδρά και δεν υπακούει στους γονείς όπως ένας άλλος μαθητής της ίδιας τάξης λέει: «δεν με πιέζουν να πάω στην εκκλησία γιατί με θεωρούν υπεύθυνο άτομο που ξέρω τι κάνω. Κι αν μερικές φορές με πιέζουν δεν πάω».

Φαίνεται πάντως ότι πολλοί γονείς, άσχετα τελικά αν αυτοί πηγαίνουν ή όχι συχνά στην εκκλησία —μερικοί ίσως γιατί δεν μπορούν να κάνουν αλλιώς λόγω των άγροτικών εργασιών, όπως αναφέρει μια μαθήτρια της Β' Λυκείου: «στους γονείς μου άρέσει να πηγαίνουν στην εκκλησία, λόγω της δουλειάς τους όμως δεν μπορούν να πηγαίνουν τακτικά, όπως θα ήθελαν» — θέλουν τα παιδιά τους να πηγαίνουν γιατί πιστεύουν ότι θα ώφεληθούν απ' αυτό, μια αντίληψη που επικρατεί αρκετά, ιδίως στην επαρχία. Είναι χαρακτηριστική σ' αυτό η απάντηση ενός μαθητή της Β' Λυκείου: «έγω πηγαίνω στην εκκλησία με τη θέλησή μου, αλλά κάποιες φορές οι γονείς μου προτείνουν να πηγαίνω για να γίνω καλός χριστιανός».

Ένας άλλος χώρος όπου η επίδραση της οικογένειας στη θρησκευτικότητα του εφήβου είναι σαφής είναι η προσευχή. Ο έφηβος προσεύχεται γιατί έτσι έχει μάθει από παιδί, από τη μητέρα του και ίσως λίγο από το σχολείο. Βέβαια η προσευχή του τώρα, σ' ένα βαθμό, παίρνει άλλο νόημα, γίνεται ίσως πιο συνειδητή, δεδομένων άλλωστε και των θρησκευτικών και των εν γένει μεταφυσικών του αναζητήσεων.

Στο συγκεκριμένο σχολείο που έγινε η έρευνα ήταν έντυπωσιακός ο αριθμός των μαθητών που όμολόγησαν ότι προσεύχονται. Από τα 75 παιδιά που απάντησαν σ' αυτή την ερώτηση, τα 71, δηλαδή ένα ποσοστό 92% περίπου, προσεύχονται και μάλιστα οι περισσότεροι σε καθημερινή βάση. Μόνο 4 μαθητές Λυκείου, δηλαδή ποσοστό 5%, απάντησαν ότι δεν προσεύχονται, ενώ δύο παιδιά δεν έδωσαν απάντηση.

Το 76% των μαθητών (54 παιδιά) που όμολογούν ότι προσεύχονται, προσεύχονται σε καθημερινή βάση κυρίως το βράδυ, πριν κοιμηθούν. Οι υπόλοιποι προσεύχονται αραιότερα ή σε διάφορες στιγμές ανάγκης. Άρκετοι απ' αυτούς που προσεύχονται καθημερινά δεν άρχονται μόνο σε βραδινή προσευχή αλλά προσεύχονται και το πρωί (37%) αν και μερικοί θεωρούν πρωινή προσευχή την ομαδική στο σχολείο. Λιγότεροι προσεύχονται πριν και μετά το μεσημεριανό τους φαγητό (20%) ή και σε διάφορες άλλες χρονικές στιγμές.

Η μορφή της προσευχής είναι λιτή, γίνεται συνήθως στο χώρο όπου είναι οι εικόνες του σπιτιού και σε όρθια στάση κυρίως, αν και μια μαθήτρια αναφέρει ότι προσεύχεται γονατιστή. Υπάρχουν περιπτώσεις μαθητών που προσεύχονται στραμμένοι συνειδητά προς την ανατολή (2 παιδιά) καθώς γίνεται και στην εκκλησία, όπως αναφέρουν. Ένας μαθητής ανέ-

φερε ότι προσεύχεται στο κρεβάτι του και τρεις αποδέσμευσαν την προσευχή από το χώρο του σπιτιού αναφέροντας ότι προσεύχονται όπουδήποτε νιώσουν ανάγκη. Συνήθως κάνουν το σταυρό τους όταν προσεύχονται, ενώ τα λόγια που χρησιμοποιούν είναι είτε κάποιας προσευχής που έμαθαν στο Δημοτικό ή από τους γονείς τους, συνήθως την Κυριακή προσευχή και σπανιότερα το Σύμβολο της Πίστεως και πιθανόν κάποιους άλλους απλούς ύμνους όπως το «Βασιλεῦ Ουράνιε». Άρκετα παιδιά χρησιμοποιούν δικά τους λόγια για να μιλήσουν στο Θεό. Ένας μαθητής της Α' Γυμνασίου ανέφερε χαρακτηριστικά: «μιλώ στο Θεό σαν να είναι άνθρωπος». Μια μαθήτρια ανέφερε ότι χρησιμοποιεί ψαλμούς, ενώ άλλη προσεύχεται «για διάφορες καταστάσεις γενικές και προσωπικές», κάνοντας συνήθως τάματα στο Θεό. Μια τρίτη συνδέει τη βραδινή προσευχή με το άναμμα του καντηλιού.

Όσον αφορά τώρα τους λόγους που κάνουν τα παιδιά να προσεύχονται, οι απαντήσεις τους ποικίλλουν. Τα δυο στοιχεία που επικρατούν στις προσευχές τους είναι η ευχαριστία και τα αιτήματα προς το Θεό, με σαφές προβάδισμα στα τελευταία, ενώ η δοξολογία απουσιάζει έντελώς, πράγμα που αναμενόταν για την ηλικία τους. Τα παιδιά εύχαριστούν το Θεό συνήθως για τη βοήθεια που τους προσφέρει κάθε μέρα, ενώ μια μαθήτρια της Β' Λυκείου έγραψε: «εύχαριστώ το Θεό για τα όμορφα πράγματα που μου συμβαίνουν», ανάγοντας έτσι όλες τις εύτυχημένες στιγμές της στο Θεό. Τα αιτήματα των παιδιών διακρίνονται σε προσωπικά, οικογενειακά και κοινωνικά, με έμφαση στα πρώτα. Στα προσωπικά τους αιτήματα ζητούν από το Θεό να τους βοηθήσει και να τους προφυλάξει την επόμενη μέρα, να τους εκπληρώσει κάποιες επιθυμίες τους — «προσεύχομαι όταν θέλω να παρακαλέσω το Θεό για μια χάρη» έγραψε ένας μαθητής της Β' Λυκείου, να τους βοηθήσει σε κάποια δύσκολη στιγμή (συνήθως σε προσευχές της στιγμής όταν το παιδί αντιμετωπίζει τη δυσκολία), ή σε κάποια επίδιωξη τους — «προσεύχομαι παρακαλώντας το Χριστό ή την Παναγία να με βοηθήσουν στα πράγματα που θέλω και δεν μπορώ να τα βγάλω πέρα μόνη μου» αναφέρει μια μαθήτρια της Β' Λυκείου, ή τέλος να τους συγχωρήσει για τις αμαρτίες τους. Προσεύχονται όμως τα παιδιά και για τη «σωματική και πνευματική υγεία της οικογένειάς» τους (Β' Γυμνασίου), αλλά και για «αγάπη, ειρήνη και υγεία ανάμεσα στους ανθρώπους» (Β' Λυκείου), ενώ ή πιο ολοκληρωμένη προσευχή, όπως παρουσιάζεται στις απαντήσεις των παιδιών, είναι ενός μαθητή της Α' Γυμνασίου που γράφει ότι: «προσεύχομαι το πρωί όταν ξυπνώ και το βράδυ πριν κοιμηθώ, κάνω το σταυρό μου και ζητώ από το Θεό να με βοηθήσει, να με συγχωρέσει αν έκανα κάτι κακό και να τον εύχαριστήσω για τη βοήθειά του».

(Συνεχίζεται)

Η ΥΠΕΡΕΚΑΤΟΝΤΑΜΕΛΗΣ ΧΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΟΥ ΦΕΡΟΥΝ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΙΩΑΝΝΗΣ*

Τού κ. Κων. Μ. Κονταξόπουλου, Δρος Ίατρού

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΣ ΜΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ ΑΓΙΟΙ

Ἐκτὸς τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ὑπῆρξαν καὶ ἄλλοι ἕξι Πατριάρχες:

Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Β' Καππαδόκης (25 Αὐγούστου). Προερχόταν ἀπὸ τὴν Καππαδοκία, γι' αὐτὸ καὶ ἔλαβε τὴν προσωνυμία Καππαδόκης. Ἐγίνε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως τὸ 518. Διαδέχθηκε στὸν θρόνον τὸν Τιμόθεο τὸν Α'. Μετὰ ἀπὸ δύο χρόνια, τὸ 520, ἐκοιμήθη εἰρηνικά.

Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Γ' ὁ ἀπὸ Σχολαστικῶν (21 Φεβρουαρίου). Καταγόταν ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῆς Ἀντιόχειας. Ἐξελέγη Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως τὸ 565. Διοίκησε τὴν Ἐκκλησίαν ἐπὶ 12 ἔτη. Ἐκοιμήθη εἰρηνικά τὸ 577.

Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Δ', Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ὁ Νηστευτῆς (2 Σεπτεμβρίου). Ὑπῆρξε Πατριάρχης ὅταν αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου ἦταν ὁ Τιβέριος καὶ μετὰ ὁ Μαυρίκιος. Γεννήθηκε στὴν Κωνσταντινούπολη. Ἡ φήμη του σὰν ὀσίου καὶ ἐνάρετου ἀνδρα ἔγινε αἰτία νὰ τὸν ἀνεβάσουν στὸν πατριαρχικὸ θρόνον τὸ 582. Διαδέχθηκε τὸν ἀποθανόντα Πατριάρχη Εὐτύχιον. Ἦταν ἀσθηρὸς τηρητῆς τῶν νηστειῶν γι' αὐτὸ καὶ λέγεται Νηστευτῆς.

Κατὰ τὴν διάρκεια ποὺ αὐτὸς ἦταν Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως συνήλθε ἡ Σύνοδος τοῦ 587 ἢ ὁποία καθιέρωσε τὸν τίτλον «Οἰκουμενικὸς» στὸν ἐκάστοτε Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως. Ἐκοιμήθη εἰρηνικά τὸ 595. Ἡ μνήμη του τιμᾶται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν μας στὶς 2 Σεπτεμβρίου.

Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Ε' Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (18 Αὐγούστου). Ἀνέβηκε στὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τὸ 668 καὶ διαδέχθηκε τὸν Θωμᾶ τὸν Β'. Διοίκησε θεοφιλῶς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ μέχρι τὸ 674. Ἐκοιμήθη εἰρηνικά.

Ἁγ. Ἰωάννης Η' Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ μνήμη του τιμᾶται μαζί με τοὺς Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως Ἀλέξανδρον καὶ Παῦλον στὶς 30 Αὐγούστου.

Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Θ' Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (18 Ἰουλίου).

Ἁγ. Ἰωάννης Πατριάρχης Ἱεροσολύμων (30 Μαρτίου, ἄγνωστης ἐποχῆς).

Ἁγ. Ἰωάννης Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ὁ Ἐλεήμων (12 Νοεμβρίου). Πατριδα του ἦταν ἡ Κύπρος καὶ ἦταν γιὸς τοῦ ἀρχοντα Ἐπιφανίου. Χειροτονήθηκε Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ὅταν αὐτοκράτορας τοῦ

Βυζαντίου ἦταν ὁ Ἡράκλειος (610-641). Ἐδειξε πολὺ μεγάλο ζῆλον γιὰ τὴν προκοπὴ τοῦ χριστιανικοῦ ποιμνίου του. Ἦταν πολὺ ἐλεήμονας, γι' αὐτὸ καὶ ἔμεινε γνωστὸς στὴν Ἱστορίαν με τὴν προσωνυμία Ἐλεήμων. Ἡ πατριαρχία του κράτησε γιὰ πολλὰ χρόνια μέχρι τὰ βαθεῖά του γεράματα.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΕΣ ΜΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ ΑΓΙΟΙ

Ἁγ. Ἰωάννης ὁ καλοκτένης Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ πάσης Βοιωτίας, ὁ Νέος Ἐλεήμων (29 Ἀπριλίου). Ἐζησε τὸν 12 αἰῶνα.

Ἁγ. Ἰωάννης Μητροπολίτης Χαλκηδόνος ὁ ὁμολογητῆς (8ος-9ος αἰῶνας, 18 Ἰουλίου).

Ἁγ. Ἰωάννης, Μητροπολίτης Τομπόσκ τῆς Ρωσίας, 1715 (10 Ἰουνίου).

ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ ΜΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ ΑΓΙΟΙ

Ἁγ. Ἰωάννης ὁ ἐπίσκοπος Εἰρηνοπόλεως (4 Φεβρουαρίου). Ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Πατέρες ποὺ ἔλαβαν μέρος στὴν Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τῆς Νίκαιας τὸ 325.

Ἁγ. Ἰωάννης ὁ ἐπίσκοπος Γοθθίας (19 Μαΐου καὶ 26 Ἰουνίου). Ὑπῆρξε Ἐπίσκοπος τῆς Γοθθίας στὴν Κριμαία. Ἐζησε κατὰ τὸν ὄγδοον αἰῶνα.

Ἁγ. Ἰωάννης, Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου.

Ἁγ. Ἰωάννης μοναχὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἐφέσου (3 Αὐγούστου). Ἀρχικά ἦταν μοναχὸς καὶ κατόπιν ἔγινε Ἀρχιεπίσκοπος.

Ἁγ. Ἰωάννης ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος Ἐφέσου (3 Αὐγούστου). Αὐτὸς εἶναι ἓνας ἄλλος Ἰωάννης νεώτερος τοῦ προηγουμένου, ποὺ ἔγινε ἐπίσης Ἀρχιεπίσκοπος Ἐφέσου.

Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Νόβγκοροντ ὁ θαυματουργὸς (1186, 7 Σεπτεμβρίου).

Ἁγ. Μάρκος - Ἰωάννης ἐπίσκοπος Βύβλου (27 Σεπτεμβρίου). Ὁ Ἅγιος αὐτὸς με τὰ δύο ὀνόματα ὑπῆρξε ἓνας ἀπὸ τοὺς ἑβδομήκοντα Ἀποστόλους. Στὸ δωδέκατο κεφάλαιο τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων καὶ στὸ ἐδάφιο 12 γίνεται λόγος περὶ αὐτοῦ.

Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Χοζεβίτης ἐπίσκοπος Καισαρείας Παλαιστίνης (3 καὶ 28 Ὀκτωβρίου). Ἐζησε τὸν ἕκτον αἰῶνα. Καταγόταν ἀπὸ τὶς Θῆβες τῆς Αἰγύπτου καὶ εἶχε γονεῖς ἀπὸ ἀρχοντικὴ γενιά. Ἴδρυσεν τὴν περίφημην Μονὴν τοῦ Χοζεβᾶ ὅπου συγκεντρώθηκαν πολλοὶ Μοναχοί. Στὸν συναξαριστῆ τοῦ Ἁγ. Νικοδήμου φέρεται ὡς Ἐπίσκοπος Καισαρείας.

* Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελ. 126 τοῦ ὑπ' ἀρ. 6 τεύχους.

(Συνεχίζεται)

Η ΙΑ' ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΦΩΤΙΖΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Του κ. ΝΙΚ. Κ. ΔΡΑΤΣΕΛΛΑ, Θεολόγου

Α. Ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων, κατὰ τὸν πατρολόγον Johannes Quasten, «εἰς τὴν ἑνδεκάτην Κατήχησιν διδάσκει καθαρώς τὴν Θεότητα τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀποκρούει τὸ ἀρειανικὸν ἐπιχείρημα ὅτι «ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν» καὶ ὅτι ἦτο ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ «ἐξ υἰοθεσίας»¹.

Ὁ Κύριλλος θὰ ἀρχίσῃ τὴν παροῦσαν Κατήχησιν ἐν συναρτήσῃ πρὸς τὴν προηγουμένην. Ἀφοῦ εἶπη ὅτι, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, τὰ ὁποῖα εἶχεν ἤδη ἐκφωνήσῃ, ὅλοι οἱ χριστιανοὶ ἐλπίζουν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, θὰ σπεύσῃ νὰ ἀντιδιαστείλῃ τὸ πρόσωπον Αὐτοῦ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ὀνομάσθησαν χριστοί. Ἐκεῖνοι ὠρίσθησαν ὡς «χριστοὶ τυπικοί»², ὡς προτυποῦντες τὸν Χριστὸν διὰ τῆς χρίσεως αὐτῶν δι' ἐλαίου, δηλαδὴ οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν Ἑβραίων, ὅπως ὁ Ἀαρὼν καὶ λοιποὶ, ἐνῶ ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ ἀληθῶς κεχρισμένος, χωρὶς νὰ ἔχη λάβει ἐξ ἀνθρώπων καὶ προοδευτικῶς τὴν Ἀρχιερατικὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ ἔχων αὐτήν, ἀνάκαθεν καὶ δι' αὐτὴν καὶ προαιωνίως ἀπὸ τὸν Θεὸν Πατέρα. Διὰ τοῦτο ἡ Πατερικὴ Παράδοσις, ἡ ὁποία ἐκτίθεται εἰς τὸ Ἱεροσολυμιτικὸν Σύμβολον, τὸ ὁποῖον ἀναπτύσσει ἐνταῦθα ὁ ἅγιος Πατὴρ, προσθέτει ὅτι «πιστεύομεν εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν Μονογενῆ»³, προκειμένου νὰ διασφαλισθῇ ἡ Πίστις εἰς τὸν Χριστόν, ὡς εἰς Θεὸν καὶ νὰ μὴ θεωρῆται οὗτος ψιλὸς χριστός, δηλαδὴ φυσικὸς ἄνθρωπος ἀνευ Θεότητος.

Ἀφ' ἐτέρου, προσθέτει ὁ ἅγιος, ἀκούοντες τὴν λέξιν «Υἱός», δὲν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν Αὐτὸν ὡς «θετόν, ἀλλὰ φυσικὸν Υἱόν, Υἱὸν μονογενῆ, ἀδελφὸν ἕτερον οὐκ ἔχοντα»⁴. Ὁ Χριστὸς ὀνομάζεται Μονογενής, ἐπειδὴ δὲν ἔχει ἀδελφὸν εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς Θεότητος καὶ εἰς τὴν Γέννησιν ἐκ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς. Ἡμεῖς οἱ πιστοὶ ὀνομάζομεν Αὐτὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, χωρὶς τοῦτο νὰ προέρχεται ἀπὸ ἡμᾶς, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ Θεὸς Πατὴρ ἔχει ὀνομάσει τὸν Χριστὸν Υἱόν. Μία προσηγορία δέ, ἡ ὁποία ἀποδίδεται ὑπὸ τῶν πατέρων εἰς τὰ τέκνα, ἔχει ἐν τὸς αὐτῆς τὸ ἀληθές.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐνηνθρώπησε εἰς δεδομένον χρόνον καὶ τόπον, ἀλλά, ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἅγιος Πατὴρ «ὑπὸ τῶν πολλῶν ἠγνοεῖτο»⁵. Ὅπως σημειώνει ὁ Μητροπολίτης Περγάμου κ. Ἰωάννης

Ζηζιούλας, «τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δημιουργήσε τοὺς συγχρόνους του καὶ ἄφησε τοὺς μεταγενέστερους τὸ ἐρώτημα τῆς ταυτότητός του: «ποιός εἶναι;». ...Τὰ Εὐαγγέλια θέτουν τὸ ἐρώτημα αὐτὸ στὰ χεῖλη τοῦ ἴδιου τοῦ Ἰησοῦ, ὅταν τὸν παρουσιάξουν νὰ ἐρωτᾷ τοὺς μαθητές του: «τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;». Τὸ ἴδιο ἐρώτημα εἶναι ἡ πηγὴ τῆς Χριστολογίας, καὶ ἡ ἀπάντησή του ἡ γέννησις τοῦ Χριστιανισμοῦ — τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς θεολογίας τῆς»⁶. Κατὰ τὸν ἅγιον Κύριλλον Ἱεροσολύμων, τὸ ἐρώτημα τοῦ Ἰησοῦ περὶ τῆς ταυτότητος Αὐτοῦ «τίνα με λέγουσιν εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;»⁷ δὲν προήρχετο ἐκ κενοδοξίας ἐκ μέρους τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἡ μετ' Αὐτοῦ ἀναστροφή τῶν μαθητῶν εἶχε σωτηριολογικὰς προεκτάσεις. Δηλαδὴ, οἱ μετ' Αὐτοῦ ἀναστραφέντες, ἐπειδὴ συνωμίουν μετὰ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, δὲν ἔπρεπε νὰ τὸν καταφρονήσουν θεωροῦντες Αὐτόν, ὡς φυσικὸν ἄνθρωπον, ἐστερημένον Θεότητος. Κατὰ συνέπειαν, ὅταν ἀμφέβαλλον οἱ Ἀπόστολοι περὶ τῆς Μεσσιανικῆς ιδιότητος τοῦ Ἰησοῦ, ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημα ἔδωσε ὁ Ἀπόστολος Πέτρος: «σὺ εἶ ὁ Χριστός· οὐκ ἀπλῶς, ἀλλ' ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζώντος»⁸. Ἡ ἀναγνώρισις τοῦ Ἰησοῦ, ὡς Μεσσίου, ὑπὸ τοῦ Πέτρου δὲν ὠφείλετο εἰς ἀνθρωπίνην ἀνακάλυψιν, ἀλλὰ εἰς Θεϊαν Ἀποκάλυψιν. Διὰ τοῦτο ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὸν Πέτρον εἶναι ἐνδεικτικὴ τῆς τοῦ Θεοῦ Πατρὸς Ἀποκαλύψεως εἰς Αὐτόν: «μακάριος εἶ Σίμων Βαριωνά, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ Πατὴρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς»⁹. Ἀναφερόμενος εἰς τὸ ἀνωτέρω χωρίον θὰ παρατηρήσῃ ὁ καθηγητῆς κ. Χ. Σωτηρόπουλος: «Τὸ ἐδάφιον τοῦτο δεικνύει τὴν συνεργίαν τῶν δύο παραγόντων, τοῦ θείου καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου· «τοῦ ἀνθρωπίνου, ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ νὰ γνωρίσῃ τὸν Θεόν, καὶ τοῦ θείου, ὁ ὁποῖος ἀποκαλύπτεται εἰς τὸν ἄνθρωπον» (Γεωργίου Μαντζαρίδου, Μέθεξις Θεοῦ, σελ. 12)»¹⁰. Ἡ κατακλείς τοῦ ἁγίου Κυρίλλου εἶναι βασικῆς σημασίας διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Γνωσιολογίαν: Ὅστις ἔχει γνῶσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετέχει τῆς Θείας Μακαριότητος. Ὅστις ἀρνεῖται Αὐτόν, καταντᾷ εἰς τὴν δυστυχίαν.

Μετὰ ταῦτα ὁ ἅγιος Κύριλλος θὰ ἀναφερθῇ εἰς

τὴν Υἱότητα τοῦ Χριστοῦ. Ἀκούοντες τὸν ὄρον «Υἱός» οἱ πιστοὶ δὲν θὰ πρέπει νὰ ἐννοήσουν καταχρηστικὴν (θετὴν) Υἱότητα, ἀλλὰ «Υἱὸν ἀληθῶς, Υἱὸν φυσικόν, ἀναρχόν οὐκ ἐκ δουλείας εἰς προκοπὴν υἰοθεσίας ἀνεληθόντα, ἀλλὰ Υἱὸν ἀεὶ γεννηθέντα ἀπεριεργάστω τῇ γεννήσει»¹¹. Δηλαδή ἡ γέννησις εἶναι φυσικὴ καὶ δὲν προχωρεῖ προοδευτικῶς ἐκ δουλείας εἰς υἰοθεσίαν, ἀλλὰ παραμένει ἡ αὐτὴ αἰδιώως καὶ ἀκαταλήπτως. Ὡσαύτως, ὁ ὄρος «πρωτότοκος» δὲν θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῆ ἀνθρωποπαθῶς. Διότι οἱ πρωτότοκοι τῶν ἀνθρώπων ἔχουν καὶ ἄλλους ἀδελφούς. Πρὸς τοῦτο θὰ παραπέμψῃ ὁ ἅγιος εἰς πλείστα ὄσα παραδείγματα ἐκ τῆς Βίβλου. Ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς ἦτο πρωτότοκος, καθὼς καὶ ὁ Ρουβὴν, ἀλλ' ἐξέπεσε τῆς Χάριτος. Διότι, ὅπως ὁ Ρουβὴν ἀνέβη ἐπὶ τὴν κοίτην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἰσραὴλ

ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἀμπελώνος κατὰ τὴν γνωστὴν παραβολὴν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ Πατρὸς, τὸν ὁποῖον καὶ ἐσταύρωσε. Καὶ πρὸς ἄλλους λέγει ἡ Γραφή: «Υἱοὶ ἐστε Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν»,¹² ἀλλαχοῦ δὲ «Ἐγὼ εἶπα, θεοὶ ἐστε καὶ υἱοὶ Ὑψίστου πάντες»¹³. Ὅλοι αὐτοί, λέγει ὁ ἅγιος, ἔλαβον Υἰοθεσίαν, τὴν ὁποίαν προηγουμένως δὲν εἶχον. Ἀντιθέτως, «οὗτος δὲ οὐκ ἄλλο τι ὦν, ἄλλο τι ἐγεννήθη»¹⁴. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐγεννήθη προαιωνίως «ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ αἰῶνων τυγχάνων»¹⁵ καὶ αἰδιώως ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ Πατρὸς. Ὅπως παρατηρεῖ ὁ Johannes Quasten «ἐδῶ, ἡ Ἀρειανικὴ θέσις ἐπιτυχῶς ἀναιρεῖται, καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου συμφωνεῖ πλήρως πρὸς τὴν πίστιν τῆς Νικαίας»¹⁶.

Ἐὰν ἀκουσθῆ ὑπὸ τῶν πιστῶν τὸ «Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ»¹⁷, θὰ πρέπει νὰ νοηθῆ ἡ Δαβιδικὴ καταγωγὴ τοῦ Ἰησοῦ καί, κατὰ συνέπειαν, ἡ ἀνθρωπίνη φύσις τοῦ Κυρίου. Οὗτος ἔχει δύο πατέρας. Ἐνα τὸν Δαβὶδ καὶ ἕνα τὸν Θεὸν Πατέρα. Ἡ Δαβιδικὴ καταγωγὴ τοῦ Ἰησοῦ, ἐξυπονοοῦσα τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν αὐτοῦ, ἔχει χρονικὴν ἀρχὴν καὶ δύναται νὰ ψηλαφηθῆ καὶ γενεαλογηθῆ. Ἀντιθέτως, ἡ Γέννησις ἐκ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς εἶναι προαιωνίως, ἀχρονος καὶ ἀγενεαλόγητος. Ὁ ἅγιος Πατὴρ θὰ ἀναφερθῆ εἰς τὸ χωρίον τοῦ Ἰωάννου «Πνεῦμα ὁ Θεός»¹⁸, διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι ὁ Θεὸς Πατὴρ, ὁ ὁποῖος εἶναι Πνεῦμα, ἐγέννησε πνευματικῶς. Ὡσαύτως, εἰς τὴν Βιβλικὴν ἔκφρασιν «Κύριος εἶπε πρὸς με, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε»¹⁹, ἡ λέξις «σήμερον» εἶναι ἐνδεικτικὴ τοῦ ἀχρόνου τοῦ Θεοῦ. (Συνεχίζεται)

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ

εἰς τὴν Ἀσματικὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἁγίου Χρυσοστόμου, Μητροπολίτου Σμύρνης

Εἰς τὴν ὡς ἄνω Ἀσματικὴν Ἀκολουθίαν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος τοῦ «Ἐφημερίου», (Ἀριθμὸς 6, σελ. 105-115), ἐνεφιλοχώρησεν, ἐκ τυπογραφικῆς ἀβλεψίας, λανθασμένη διάταξις τῆς ὕλης, ἀλλοιώσασα τὴν διάρθρωσιν τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπερινοῦ κυρίως.

Πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ὀρθῆς δομῆς τοῦ κειμένου, διορθωτέα τὰ ἑξῆς.

1. Ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ· μετὰ τὸ «Καὶ νῦν» (Θεοτοκίον) «Τίς μὴ μακαρίσει Σε...», ἀκολουθεῖ τὸ τελευταῖον τμήμα τῆς ἐπομένης σελίδος (107), ἔχον οὕτως·

Εἰσοδος· Φῶς ἰλαρόν... Τὸ Προκείμενον τῆς ἡμέρας, τὰ Ἀναγνώσματα (καὶ τὰ λοιπὰ μέχρι τέλους τοῦ Ἑσπερινοῦ).

2. Πρὸ τοῦ δι' ἀστερίσκων κλεισίματος τοῦ Ἑσπερινοῦ, παρεμβάλλονται τὰ Ἀπολυτικά: Μέγαν μάρτυρα... Δόξα Πατρί... Ἀθλητῶν σε τὸ κλέος... Καὶ νῦν... Τοῦ Γαβριὴλ φθεγξαμένου... (μετὰ τῶν ἀντιστοιχῶν ὑποσημειώσεων).

3. Αἱ δύο εὐχαὶ μετατίθενται εἰς τὸ τέλος τῆς ὅλης ἀκολουθίας, ὡς **Ἐπίμετρον** ἐπιγραφόμεναι.

4. Ἀκολουθεῖ ὁ Ὁρθρος (καλῶς ἔχων).

5. Ἐκ τῶν λοιπῶν ἀβλεπτημάτων σημειωτέα τὰ οὐσιαστικώτερα ταῦτα:

— (εἰς τὸ γ' ἀνάγνωσμα τοῦ Ἑσπερινοῦ) διορθωτέον· «διὰ τοῦτο ἔσπευσεν **ἐκ μέσου** πονηρίας».

— (εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ β' ἰδιόμελου τῆς λιτῆς) διορθωτέον: «Τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Κυρίου **ἀκούσας**».

— (εἰς τὰ Θεοτοκία): Τῆς λιτῆς· κατάληξις· «Καὶ **καταφυγὴν** τῶν ψυχῶν ἡμῶν». Τῶν δὲ Ἀποστίχων· ἀναπληρωθῆτω ἡ ἐλλείπουσα λέξις· «**Σὲ ἰκετεύομεν**· πρόσβευε, Δέσποινα».

— εἰς τὸ Κάθισμα τῆς β' Στιχολογίας· ἀντὶ «ὦσπερ», γραπτέον «**οὔσπερ**».

1. Johannes Quasten, Patrology, Vol. III, Spectrum Publishers, σελ. 369.

2. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 127, στ. 32.

3. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 127, στ. 36-37.

4. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 127, στ. 38 - σελ. 128, στ. 1.

5. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 128, στ. 8.

6. Μητροπολίτου Περγάμου Ἰωάννου Ζηζιούλα, «Ἑλληνισμὸς καὶ Χριστιανισμὸς· ἡ συνάντησις τῶν δύο κόσμων», ἄρθρον ἐν «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους», Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, Ἀθῆναι 1976, τόμ. Στ', σελ. 525-526.

7. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 128, στ. 9-10. Πρβλ. Μαθ. 16,13).

8. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 128, στ. 20-21. Πρβλ. Μαθ. 16,16).

9. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 128, στ. 23-25. (Μαθ. 16,17).

10. Χαράλαμπος Γ. Σωτηροπούλου, Θέματα Θεολογίας τοῦ ΙΔ' αἰῶνος, Ἀθῆναι 1990, σελ. 35 (ὑποσ. 52).

11. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 128, στ. 29-31.

12. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 128, στ. 37-38. (Δευτ. 14,1).

13. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 128, στ. 38-39. (Ψαλμ. 81,6).

14. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 129, στ. 1-2.

15. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 129, στ. 2-3.

16. Johannes Quasten, ἑ.ά., σελ. 370.

17. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 129, στ. 8-9. (Μαθ. 1,1).

18. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 129, στ. 17 (Ἰω. 4,24).

19. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 129, στ. 19-20 (Ψαλμ. 2,7).

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Χριστός Ἀνέστη!

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων στὸ Ἀναστάσιμο μῆνυμά του:

—«Χριστὸς Ἀνέστη! Ὁ Χριστὸς μας, ὁ διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν καταδεξάμενος τὴν ἄκρα ταπεινώσι καὶ μὲ τὴν σταυρικὴ Του θυσία φανερώσας τὴν ἄμετρο φιλανθρωπία Του, μᾶς καλεῖ σὲ μιὰ νέα νικηφόρο πορεία σ' ἓνα δρόμο φωτεινὸ πὺν καταναγάζεται ἀπὸ τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεώς Του. Κι αὐτὸς εἶναι ὁ δρόμος τοῦ Εὐαγγελίου Του καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του.

—«Χριστὸς Ἀνέστη! Μὲ τὸν χαιρετισμὸ αὐτὸ οἱ πρόγονοί μας καθ' ὄλο τὸ διάστημα τῆς μακρᾶς δουλείας ὑπεδήλωναν τὴν πίστιν των στὴν Ἀνάστασι τοῦ Γένους, καὶ ἐπραγματοποιήθη ἡ Ἀνάστασις αὐτῆ, διότι εὐρίσκοντο πλησίον Ἐκείνου.

»Ἄς ἐνστερνισθοῦμε τὸ μῆνυμα τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου μας «ἀγαπάτε ἀλλήλους». Ἀπαιτεῖται εὐκρίνεια, ἀποφασιστικότης, ἀνάτασι ψυχῆς, γενναῖες ἀποφάσεις καὶ ἡ ὄψι τοῦ σημερινοῦ κόσμου θὰ βελτιωθεῖ καὶ θὰ ἀλλάξει. Ἄς ἐγερθοῦμε, λοιπόν, καὶ ἄς ἐορτάσωμε ὄχι τυπικά, ἀλλὰ οὐσιαστικά τὴν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου μας. Τὸ φετεινὸ Πάσχα ἄς εἶναι Πάσχα καινόν. Καινούργιο Πάσχα. «Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχρόνια!».

Ἐν Μαίῳ, ἐπὶ ματαίῳ...

«Ἀγώνας γιὰ τὴν προστασία κάθε πελαργοφυλιάς. Ἄν οἱ πελαργοὶ ἐξαφανιστοῦν, τίποτα καὶ κανένα δὲν θὰ μπορέσει νὰ τοὺς ξαναδημιουργήσει». Τὸ σύνθημα μιᾶς πανευρωπαϊκῆς ἐκστρατείας γιὰ τὴν προστασία τῶν πελαργῶν —πὺν ὁ ἀριθμὸς τους ἔχει μειωθεῖ σημαντικὰ τὰ τελευταῖα χρόνια— φέρνει στὸ νοῦ τὴν τραγικὴ —γιὰ τὸ περιβάλλον— ἀντίφασι: Ὁ ἄνθρωπος φτιάχνει πράγματα πὺν δὲν καταστρέφονται —λόγου χάρι πλαστικά κ.ἄ.— καὶ καταστρέφει πράγματα πὺν δὲν ξαναφτιάχνονται.

Ἀποδημητικὰ πουλιὰ οἱ πελαργοί, ἔρχονται στὴν Εὐρώπη τὸν Μάρτιο καὶ φεύγουν τὸν Αὐγούστο, μὲ προορισμὸ τὴ Μαύρη Ἡπειρο.

Ἔρχονται; Ἔρχονταν...

Στὴν Ἑλλάδα, στὰ τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ '50 ὑπῆρχαν περίπου 10.000 ζευγάρια πελαργῶν. Δέκα χρόνια ἀργότερα εἶχαν ἀπομείνει 2.500. Στὴν Γερμανία ἡ μείωσις ἔφτασε ἐπὶ 90%, στὴν Γαλλία, τὴν Δανία, τὴν Ὀλλανδία, οἱ πελαργοὶ δὲν ξεπερνοῦν πλέον τίς λίγες δεκάδες. Αἰτίες τὰ φυτοφάρμακα, ἡ ἀλλαγὴ τῶν χρήσεων τῆς γῆς, τὸ παράνομο κυνήγι, ἡ ἠλεκτροπληξία ἀπὸ πρόσκρουσι στὰ ἐναέρια καλώδια κ.λπ., κ.λπ., ἢ μὲ μιὰ μόνο λέξη: ὁ ἄνθρωπος. Ἡθελημένα ἢ ἀθέλητα!... Ἀλλὰ μὲ ἀποτέλεσμα τὸ ἴδιο πάντα, καὶ ὄχι μόνο γιὰ τοὺς πελαργούς, βέβαια.

Μήπως ἐγγίζει ἡ μέρα (ἀκριβέστερα ἢ νύχτα) πὺν δὲν θὰ μποροῦμε πιά νὰ λέμε ὅτι ἡ Ἄνοιξι, ὁ Ἀπρίλιος, ὁ Μάιος καλὴ ὥρα, σηματοδοτοῦν τὴν... «ἀναγέννησι» τῆς φύσεως;

Κινέζικα μὲν, ἀκαταλαβίστικα ὄχι!

Δεκάδες ἡλικιωμένοι Κινέζοι στὶς ἀνατολικὲς περιοχὲς τῆς χώρας, ἔσπευσαν νὰ αὐτοκτονήσουν τὸν περασμένο μῆνα, προκειμένου νὰ προλάβουν νὰ ταφοῦν καὶ ὄχι νὰ καοῦν. Περισσότεροι ἀπὸ 50 συνταξιούχοι πῆραν πολλὰ ὑπνωτικά χάπια, ἔπεσαν ἀπὸ γέφυρες καὶ ψηλὰ κτίρια ἢ σταμάτησαν νὰ παίρνουν τροφή ἔως ὅτου πέθαναν, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀπόφασι τῶν ἀρχῶν τῆς περιοχῆς Χαγιὰν στὴν ἐπαρχία Γιανγκτσου, νὰ ἀπαγορεύσουν μετὰ τὴν 1η Ἀπριλίου τὴν ταφή τῶν νεκρῶν καὶ νὰ ἐπιβάλλουν τὴν καύσι.

Οἱ Κινέζοι πιστεύουν ὅτι ὅποιος δὲν θάβεται —χωρὶς νὰ τοῦ λείπει κανένα μέλος— σύμφωνα μὲ τὴν παράδοσι, προσβάλλει τοὺς προγόνους του.

Τὸ μῆνυμα πὺν ἐντοπίζεται στὰ κίνητρα, εἶναι ἰδιαίτερα εὐγλωττο. Κανεὶς βέβαια δὲν υἱοθετεῖ τὴν αὐτοκτονία καὶ γιὰ κανένα λόγο. Τὴ ζωὴ τὴν δίνει καὶ τὴν παίρνει μόνον ὁ Θεός. Ὅμως, ἀξίζει νὰ σταθεῖ κανεὶς στὰ κίνητρα τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν —οἱ ὅποιοι, σημειωτέον δὲν εἶναι Χριστιανοί— στὸ σεβασμὸ τους στὴν πατροπαράδοτη ταφή τῶν νεκρῶν καὶ νὰ προβληματιστεῖ...

Προσέξτε τὰ (ἐπ)ἀκόλουθα...

Κάθε μέρα 41 Ἕλληνες πληρώνουν μὲ τὴ ζωὴ τους τὸ «δέσιμό» τους μὲ τὸ τσιγάρο, παρὰ τὸ ὅτι ἡ κατανάλωσι του παρουσιάζει μεγάλη μείωσι, σύμφωνα μὲ στοιχεῖα τοῦ ὑπουργείου Ὑγείας.

Ὁ ὑφυπουργὸς Ὑγείας κ. Ν. Ἀναστασόπουλος, ἀφοῦ ἀναφέρει ὅτι κάθε χρόνο 15.000 ἄτομα πεθαίνουν στὴ χώρα μας ἀπὸ αἰτίες πὺν σχετίζονται μὲ τὸ κάπνισμα, σημειώνει ὅτι παρ' ὅλα αὐτὰ ἐλαττώνεται ὁ ἀριθμὸς τῶν τσιγάρων πὺν καπνίζουν οἱ Ἕλληνες. Παρὰ τίς αἰσιόδοξες προβλέψεις τοῦ κ. Ἀναστασόπουλου, ὁ ἀριθμὸς τῶν 15.000 θανάτων ἀποτελεῖ θλιβερὸ «ρεκόρ» γιὰ τὴν Εὐρώπη, ἂν ὑπολογισθεῖ ὅτι στὴ Μεγ. Βρεταννία μὲ ἐξαπλάσιο πληθυσμὸ, κάθε χρόνο πεθαίνουν ἀπὸ ἀνάλογες αἰτίες 11.000 ἄτομα.

Ὁ κ. Ἀναστασόπουλος ἀναφέρεται ἀκόμη καὶ στοὺς κινδύνους πὺν ἀπειλοῦν τοὺς παθητικὸς καπνιστές: «Υπολογίζεται ὅτι 25-33% τῶν περιπτώσεων τοῦ καρκίνου τοῦ πνεύμονος ἀφορᾶ σὲ μὴ καπνιστὲς καὶ ὀφείλεται στὸ παθητικὸ κάπνισμα».

Θυμίζει ἐπίσης καὶ τίς διεθνεῖς μετρήσεις. Ἐτσι, στὴ Μεγάλῃ Βρεταννία κάθε χρόνο εἰσάγονται στὰ νοσοκομεῖα 17.000 παιδιὰ παρουσιάζοντας συχνότερα βρογχοπνευμονικὲς λοιμώξεις καὶ ἀναπνευστικὰ προβλήματα πὺν ὀφείλονται στὸ παθητικὸ κάπνισμα.